

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО МОВЛЕННЯ
НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.035н

спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.043 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша –
німецька

освітньо-професійної програми

Мова і література(німецька)

Я. А. Краснобаєва

Керівник к.ф.н., доц. Шапочка Н. В.

Рецензент к.ф.н., доц. Вапіров С. Ю.

Запоріжжя

2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології, перекладу та світової літератури
Рівень вищої освіти: магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.043 Германські мови та література (переклад включно)
Освітня програма Мова і література (німецька)

ЗАТВЕРДЖУЮ _____

Завідувач кафедри _____

« _____ » _____ 20 _____ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

КРАСНОБАЄВОЇ ЯНИ АНДРІЇВНИ

1.Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) Формування навичок письмового мовлення німецькою мовою учнів середньої школи

2.Керівник роботи к.ф.н., доц. Шапочка Н. В.
затверджені наказом ЗНУ від «08» квітня 2021 року №566-с

3.Строк подання студентом роботи 14.12.21

4.Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту) навчально-методичні матеріали, теоретичні матеріали з вікових особливостей дітей на середньому ступені навчання.

5.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1)Здійснити огляд теоретичних джерел; 2)Розглянути особливості формування навичок письма у школярів на середньому ступені навчання; 3) Створити ефективний комплекс мовних вправ; 4) Аналізувати ефективність мовних вправ на основі проведеного заняття з дітьми середнього шкільного віку;

5) Проаналізувати програми, які використовуються для вивчення іноземних мов у період дистанційного навчання.

6. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням графічних креслень) немає

7. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Шапочка Н. В., к.ф.н., доц.	08.04.21	08.04.21
Перший розділ	Шапочка Н. В., к.ф.н., доц.	12.06.21	12.06.21
Другий розділ	Шапочка Н. В., к.ф.н., доц.	07.09.21	07.09.21
Висновки	Шапочка Н. В., к.ф.н., доц.	16.10.21	16.10.21

8. Дата видачі завдання 08.04.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Пошук наукових джерел за темою	Квітень 2021	виконано
2.	Відбір фактичного матеріалу	Квітень 2021	виконано
3.	Написання вступу	Квітень 2021	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	Червень 2021	виконано
5.	Написання практичної частини	Вересень 2021	виконано
6.	Написання висновку	Жовтень 2021	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	Грудень 2021	
8.	Отримання відгуку та рецензії	Грудень 2021	
9.	Захист	Грудень 2021	

Студент Я. А. Краснобаєва

(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи Н. В. Шапочка

(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер С. Ю. Вапіров

(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Загальна кількість сторінок 90, кількість використаних джерел 70.

Об'єктом дослідження є форми та методи навчання письмовому виду діяльності у середній школі з використанням ріноманітних форм і методів.

Предметом дослідження є формування навичок письмового мовлення на уроках німецької мови у середній школі.

Мета: дослідження та аналіз форм і методів навчання письмовому мовленню на середньому етапі навчання.

Теоретико-методологічні засади: основні положення формування навичок письмової діяльності.

Отримані результати: для ефективного формування та розвитку письмового мовлення в учнів середньої школи слід обов'язково спиратися на їх досвід та інтереси. Крім того, важливе місце при навчанні письму мають вправи, вони допомагають автоматизувати вміння школярів, краще освоїти навчальний матеріал та навчитися приміняти його на практиці. Важливим фінальним елементом навчання письмовому мовленню є написання текстів, так як це найскладніший вид письма, який вимагає від дітей максимальної сконцентрованості та використання усіх знань, які вони мають. Перед написанням тексту з будь-якої теми слід спочатку виконати ряд підготовчих вправ, які будуть містити лексичні та граматичні матеріали з відповідної теми.

Ключові слова: метод, дистанційне навчання, письмо, вправа, текст.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ ПИСЬМОВОМУ МОВЛЕННЮ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	12
1.1. Психологічні особливості формування в учнів письмових навичок у середній школі.....	12
1.2. Письмове мовлення як продуктивний вид діяльності.....	18
1.3. Задачі та цілі навчання письмовому мовленню.....	23
1.4. Особливості навчання письмовому мовленню у період дистанційного навчання.....	26
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ПО ТЕМІ «ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО МОВЛЕННЯ В УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ».....	35
2.1. Використання сервісів під час дистанційного навчання.....	35
2.2. Методи формування навичок письмового мовлення.....	38
2.3. Презентація комплексу вправ та опис проекту.....	45
2.4. Аналіз отриманих результатів.....	62
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	77
ZUSAMMENFASSUNG.....	90

ВСТУП

Іноземна мова вже довгий проміжок часу є базовим предметом для вивчення у школі, але зараз, через реформу Нової школи та поступовий перехід від звичайних занять у школі до дистанційного навчання, її роль змінилася та значно виросла. Бездоганне володіння іноземними мовами охоплює вміння не тільки говорити на одному рівні з носіями мови, але й користуватися письмовою мовою без помилок.

Дану тему вивчали такі дослідники: Гальскова Н. Д. [Гальскова, 2017], Сисоєва Є. О. [Сисоєва, 2017], Іскрін С. О. [Іскрін, 2014], Махмутов М. І. [Махмутов, 1975], Соловова О. М. [Соловова, 2002], Куклев В. А. [Куклев, 2009], Agnieszka Pawlowska [Pawlowska, 2012, 2013], Portmann [Portmann, Paul R. 1991], Portmann-Tselikas [Portmann-Tselikas, 1998], Steiner A. [Steiner, 2007], Rico G. [Rico, 2004], Neuner G. [Neuner, 1993], Kast B. [Kast, 1999], Huneke [Huneke, 2004, 2010], Edmondson [Edmondson, 2000], Bohn R. [Bohn, 2001], Girgensohn [Girgensohn, 2012], Bimmel P. [Bimmel, 2000], Baurmann J. [Baurmann, 2006].

Навички користування письмовим мовленням обумовлені швидкими темпами розвитку світу, а саме: появою та вдосконаленням роботи Інтернету, розширеними можливостями подорожувати по всьому світу та спілкуватися з носіями різних мов, та не слід забувати про використання іноземних мов у професійній сфері. Всі ці фактори мотивують сучасних людей опановувати іноземною мовою, щоб активно спілкуватися з людьми, вміти правильно та швидко заповнювати анкети, резюме та інші документи.

Хоча крім письмового мовлення є ще усне, але сучасні вчені мають переконання, що у першого типу мовлення більший потенціал, тому при вивченні будь-якої мови слід ретельну увагу приділяти письму.

Не викликає сумнівів той факт, що письмове мовлення часто може мати різні проблеми для користувача, наприклад граматичного або лексичного характеру. Але ще однією проблемою, пов'язаною з письмовим мовленням, є недостатній словниковий запас, а внаслідок – невміння формулювати думку. Тому для учнів є досить важкими завдання, в яких треба використовувати фантазію, або розгорнуто виразити своє ставлення до чогось.

Для правильного та ефективного використання письмового мовлення людина має знати, яку структуру має письмо, яка його логічна послідовність, але крім цього вона має вміти використовувати різноманітні стилістичні прийоми, щоб робити своє мовлення більш емоційним та багатим. Особливо такі вміння знадобляться дітям, які навчаються у середній школі, бо через свої вікові та психологічні особливості, для них досить важко відкрито та розгорнуто виражати свою думку.

Актуальність дослідження полягає у тому, що ця тема все ще активно обговорюється та вивчається вченими та методистами і ведеться пошук шляхів, щоб зробити вивчення будь-якої іноземної мови більш ефективним та комфортним. Раніше письмове мовлення використовувалося у школах як допоміжний засіб для більш ефективного та якісного оволодіння іншими видами мовленнєвої діяльності та контролю, який давав можливість оцінювати навички учнів.

Розвиток усіх галузей, в тому числі й освіти, змінив роль письмового мовлення у школі, що викликало потребу у перегляді методики навчання письмовому мовленню у середній школі.

Зараз результати письмової діяльності можна побачити всюди. У побутовому житті на деякі проблеми при використанні письмового мовлення можна закрити очі, але у робочій сфері коректність висловлювань та правильне використання норм можуть стати вирішальними, що підкреслює актуальність оволодіння письмовим мовленням.

Мета: дослідження та аналіз форм і методів навчання письмовому мовленню на середньому етапі навчання.

Об'єктом для вивчення у даній роботі є дослідження та аналіз форм і методів навчання письмовій діяльності на уроках німецької мови.

Предметом для вивчення є формування навичок письмового мовлення на уроках німецької мови у середній школі.

Матеріалом для вивчення є навчально-методичні посібники, проведене заняття з німецької мови в учнів віком від 11 до 13 років.

Наукова гіпотеза: одним з найважливіших факторів навчання письмовому мовленню є оволодіння письмом, яке має приватний, особистий характер.

Виходячи з цього були поставлені наступні **завдання:**

1. Ознайомитися з проблемами при навчанні письмовому мовленню на уроках німецької мови.

2. Розглянути вікові особливості вивчення письмового мовлення.

3. Вивчити методи формування навичок письмового мовлення та проаналізувати їх.

4. Дослідити вплив методів та засобів навчання письму, яке носить особистий характер.

Наукова новизна даної роботи у тому, що отриманий матеріал має допомогти обґрунтовано використовувати вправи, які націлені на навчання письму особистого характеру.

Теоретична значимість полягає у тому, що дана робота присвячена вивченню письмової діяльності, її особливостей, цілей та задач.

Практична значимість полягає у тому, що у роботі будуть вправи, які будуть актуальними та ефективними на середньому етапі навчання, метою яких є навчити учнів створювати письма особистого характеру, котрі зможуть використовувати вчителі на уроках німецької мови.

Після аналізу об'єкту, предмету та цілі даної роботи були обрані такі **методи дослідження:**

1. Аналіз літератури, яка розглядає проблеми та особливості навчання письму особистого характеру на уроках німецької мови на середньому етапі навчання.
2. Аналіз досвіду роботи педагогів при навчанні письмовій діяльності на німецькій мові.
3. Експеримент, метою якого є визначення місця та ролі вправ, які потрібні для навчання письму особистого характеру.
4. Спостереження, з метою визначення ролі письмової діяльності при вивченні іноземної мови.
5. Метод статистичної обробки отриманих даних.

Структура та обсяг роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків

Загальна кількість сторінок 90, кількість використаних джерел 70.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО МОВЛЕННЯ

1.1. Психологічні особливості формування в учнів письмових навичок у середній школі

Психологічні особливості школярів та їх здатність оволодіти різними навичками та вміннями вивчали такі вчені: Бенедиктов [Бенедиктов, 2014], Якиманська І. С. [Якиманская, 2006], Bühler [Bühler, 1922].

У середній школі учні активно продовжують розвивати та розширювати свої здібності під час спілкування, навчання, та інших видів діяльності. В цей віковий період у підлітків особливо активно розвивається мислення. Відмічається, що на середньому етапі навчання у дітей спостерігається підвищений рівень готовності до навчання, вони отримують та починають активно користуватися здобутими в школі знаннями, вміннями та навичками, а також розвивають мислення. Слід зауважити, що учні більш позитивно починають відноситися до завдань та видів діяльності, які даються для самостійного виконання. А також на цьому етапі діти більше цінують вчителів, які не повністю ведуть по всьому завданню та контролюють кожний крок, а які є помічникам або консультантами. Такі зміни відбуваються через те, що у підлітковому віці дитина хоч, щоб оточуючи бачили в ній більш дорослу та самостійну людину.

Важливим є той факт, що через вікові особливості, коли дитина починає дорослішати і коло авторитетів поступово змінюється, не слід обмежувати права підлітка, бо через це він може закритися і перестане довіряти дорослим. Тому вчитель має пам'ятати про вік своїх учнів і намагатися знайти до кожної

дитини індивідуальний підхід. Бо існує думка, що інтерес учнів до навчання прямо пов'язаний з якістю викладання. В середній школі письмова мова інколи може випереджати усну. Важливо навчити учнів у першу чергу працювати з іншомовними джерелами на практичному рівні.

Гез Н. І. зауважує, що письмове та усне мовлення мають багато відмінностей, але в той же час вони не можуть бути розділені. Цим двом видам діяльності у школі вчать паралельно, в одній системі [Гез 1966, с.2-9].

Перелік відмінностей між усним та письмовим мовленням наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Порівняльна характеристика усного та письмового мовлення

Усне мовлення	Письмове мовлення
Співрозмовники часто обмежені у часі під час процесу мовлення, тому вони концентрують увагу на змісті розмови.	Автор письма часто не має обмежень у часі, тому продумує, як зміст, так і форму свого тексту
Для того, щоб зробити мовлення більш виразним людина використовує міміку, жести, інтонацію, паузи тощо	У людини, яка пише текст немає можливості передати у письмі невербальні засоби мовлення. Тому, щоб зробити текст більш виразним та емоційним спеціально добираються порядок слів, пунктуація, стилістичні прийоми.
Використовуються короткі, нескладні вирази.	Використовуються більш складні синтаксичні вирази
Через обмеження у часі у мовленні	Автор тексту має змогу детально продумати, що писати, тому письмо побудовано

<p>спостерігається спонтанність, це не дає змогу продумувати своє мовлення на довгий термін. Присутні різні кліше, відступі від запланованого.</p>	<p>логічно та має чітку структуру. Він має змогу обирати необхідну лексику, граматичні структури, користуватися додатковою літературою та словниками.</p>
<p>Людина може бачити реакцію свого співрозмовника та відповідно на неї реагувати. Для цього він використовує повтори, різкі зміни тем, змінювати темп мовлення, а також скорочення.</p>	<p>Не слід використовувати повтори. Потрібно чітко та логічно будувати мовлення. Автор тексту може спробувати реакцію читача, тому твір має бути чітким та аргументованим.</p>

Під час навчання в багатьох учнів можна побачити проблеми з письмовими видами діяльності, інакше кажучи, наявність різних видів дісграфій, тобто труднощами, які заважають повноцінно оволодіти письмовим мовленням. Тому для корегування подібних проблем слід враховувати сильні та слабкі сторони учня в системі письма. При аналізі дісграфії можна виокремити кілька варіантів труднощів: фонематичний аналіз, труднощі з запам'ятовуванням образу літери, плутання та змішування близьких за звучанням або написанням звуків, а також проблеми з мовним аналізом та увагою.

Явище дісграфії, а також її особливості вивчає нейропсихологія, яка займається дослідженням мозкової організації психічних функцій. Згідно з цією наукою письмова мова є комплексною системою, яка складається з багатьох компонентів і кожен з них посідає особливе місце. І, якщо, хоча б один з компонентів відсутній, або має недоліки, то вся система працює некоректно.

Проблему дісграфії та науку нейропсихологію описували багато вітчизняних науковців (Дорофеева[Дорофеева, 1994]; Корнев [Корнев, 1997] та інші).

Нещодавно всередині цієї комплексної науки з'явився новий напрям, а саме нейропсихологія норми. Є певний рівень розвитку, який є загальним для всіх, але на цей ступінь накладаються індивідуальні особливості кожної особи: якісь компоненти розвинені краще, а інші – гірше. Після тривалих досліджень було виявлено, що проблеми з розвитком певного компонента визначає, якими будуть усна або письмова мова. Подібні відставання у розвитку не будуть заважати дитині соціалізуватися, але можуть виникнути труднощі у школі через швидку втомлюваність.

На процес оволодіння письмовою мовою мають великий вплив вікові психологічні особливості, тобто властивості психіки, притаманні даному віку. Вони мають бути враховані вчителем при організації навчального процесу.

Для всіх вікових груп існують однакові критерії:

1. Провідний вид діяльності – тобто діяльність, яка є головною на певному етапі взросління. Наприклад, для дітей дошкільного віку провідним видом діяльності є гра, а для школярів – навчання.

2. Новоутворення – риси, якості, які з'явилися на певному етапі дорослішання.

3. Соціальна ситуація розвитку – відносини з оточуючим світом, також людьми, які ведуть до новоутворення.

Для дітей середнього шкільного віку характерний швидкий темп фізичного розвитку, а також статеве дозрівання. В цей період дорослішання діти, зазвичай, дуже емоційно нестабільні, можуть проявляти риси характеру, які їм непритаманні, здатні до різкої зміни виду діяльності, а також інтересів. На цьому етапі головний авторитет зміщається з батьків на однолітків. В цьому віці діти багато рефлексують, а також поступово змінюється їх образ мислення, стає більш дорослим.

Психологію підлітків активно вивчали І.Ю.Кулагіна[Кулагина, 1999], В.В.Зеньковський[Зеньковский, 1923], Кличникова З.[Клычникова, 2007]та інші. За їхніми теоріями у підлітковому віці головними особливостями є: «Я-концепція», а також відчуття дорослості. Іншими словами, дитина починає досліджувати себе та свій внутрішній світ, намагається прийняти зміни, які з нею відбуваються. З іншого боку учень все більше асоціює себе з дорослими, обирає ті види діяльності, які, на його думку, роблять цю особу в очах оточуючих більш дорослою, а також підлітки об'єднуються у невеликі групи.

У підлітковому віці у школярів, паралельно з мисленням, починає активно розвиватися уява, що дає змогу підліткам займатися творчістю та проявляти креатив. Тому, в цьому віці, діти часто пишуть різні вірші, тексти до пісень, багато малюють та шукають способи та засоби, з допомогою яких, вони можуть більш швидко та ефективно виразити себе та свої емоції.

Ці всі факти підтверджує Є.П.Ільїн[Ильин 2003, с.384], який стверджує, що:

1. Підліток прагне стати більш самостійним, тому часто проявляє упертість (8,с.283).

2. Для учнів середньої школи характерне часте відволікання від навчального процесу, вони можуть утримувати увагу, приклавши вольове зусилля, у випадку, коли навчальний предмет їм цікавий (8,с.284).

3. Змінюється рівень сприймання, тобто учень бачить не просто окремі предмети, але й може визначити, як вони пов'язані (причинно-наслідкові зв'язки).

4. Звужуються об'єми пам'яті, бо не використовується ніяких прийомів для кращого та більш швидкого запам'ятовування.

5. Провідним стає спілкування з однолітками та дорослими, до того ж частіше всього, за територією школи. Це дає змогу підлітку краще соціалізуватися (8,с.286).

6. Підліток починає замислюватися про своє майбутнє, а також намагається себе усвідомити (8,с.289).

Отже, на середньому етапі дорослішання у психології дітей відбуваються значні зміни. Основними стають навчання та спілкування, учні починають відчувати себе більш дорослими, тому й обирають відповідні види діяльності, які це зможуть підкреслити. Підлітки починають активно аналізувати себе та свій внутрішній світ і шукають способи виразити себе з допомогою творчості.

Важливим є той факт, що у період навчання у середніх класах, коло інтересів школярів поступово змінюється. Вони більш охоче спілкуються з однолітками та більш дорослими знайомими. Батьки перестають бути головним прикладом та авторитетом для дитини. Тому вчитель має шукати індивідуальний підхід до кожного учня, намагатися зацікавити та мотивувати його, спиратися на хоббі та інтереси своїх учнів.

У підлітковому віці уява активно розвивається паралельно з мисленням. Тому у середній школі велике значення мають творчі завдання, які допомагають розвивати творчі навички школярів.

На середньому етапі слід звернути увагу на те, що письмове мовлення має вивчатися паралельно з усним, бо ці два компоненти є складовими однієї системи.

1.2.Письмове мовлення як продуктивний вид діяльності

Письмове мовлення – це вид мовленнєвої діяльності, який здійснюється через написання графічних символів та подальше їх декодування у процесі читання.

Письмо є продуктивним видом діяльності і визначається як процес створення тексту з подальшою його фіксацією.

Велика кількість вітчизняних та іноземних вчених досліджували специфіку навчання письму на іноземних мовах. Серед них були: Старіков[Стариков, 2017], Хегболдт[Хэгболдт, 1963]А.Лурія А. Р.[Лурія, 1956,], Ляховицький М. В.[Ляховицкий, 1981],Ельконін Д. Б.[Эльконин, 1998], Миролюбов А. А.[Миролюбов, 2005], Жан Піаже[Piaget, 1932], та інші.

Гальскова Н. В. дає таке визначення до терміну «письмо» - продуктивна, аналітико-синтетична діяльність, яка пов'язана з продовженням і фіксуванням письмового тексту. [Гальскова 2009, с.333]

Бабинська Н. К. вважає, що письмо – це вид діяльності, головною метою якого є фіксація думок у письмовій формі.[Бабинская 2003, с.285]

Щукин А. Н. дає таке визначення до письмового мовлення – вид мовленнєвої діяльності, на меті якого обмін інформацією у письмовій формі, відповідно до ситуації.[Щукин 2004, с.416]

Леонтьєв А. Н. визначає письмо як – вміння поєднувати слова у письмі з метою вираження своїх думок відповідно з поставленою комунікативною метою.[Леонтьєв 1947, с.3-40]

Думки дослідників, які в той чи інший час, займалися проблемою навчання письму досить сильно різняться, але в їх роботах можна побачити думку, що письмовий вид діяльності має багато особливостей та граней, тому вважається одним з найскладніших при вивченні іноземних мов, в тому числі й німецької.

Вміння писати включає в себе наступні компоненти:

- Перекодування звуків у відповідні графічні знаки
- Каліграфія (вміння правильно писати графічні символи)
- Лексика та граматики
- Структура або вміння побудувати зв'язне письмове висловлювання.

Письмове мовлення можна поділити на два види: навчальне та комунікативне.

Комунікативне письмове мовлення – це вид мовлення, який є експресивним, головною метою якого є письмове спілкування. Такий вид діяльності необхідний для того, щоб краще створювати тексти різних стилів та жанрів.

Навчальне письмове мовлення – виконання різноманітних вправ, які потрібні для оволодіння мовними вміннями, лексикою, граматиною тощо.

Для того, щоб оволодіти писемним мовленням у повному обсязі треба вміти грамотно та точно виражати свої думки у різних видах письмової діяльності.

Правопис визначає правила написання слів, а також місце розміщення розділових знаків. А методика зв'язного мовлення розглядає зміст будь-якого письма, тому займається методикою написання творів і переказів.

Щоб написати якісний твір або переказ треба мати такі вміння та навички:

- вміти добирати необхідний матеріал до теми твору, правильно його обирати та структурувати ;
- відокремлювати головну інформацію від додаткової;
- вміти розгорнуто виражати свою думку та емоції;
- враховувати та дотримуватися літературних норм;
- протягом всього твору дотримуватися єдиного стилю;
- використовувати мовні засоби, відповідно до поставленого завдання.

Під час навчального процесу учні вчать у письмовому вигляді описувати предмети або явища, придумувати історії у різних стилях, виражати свою думку на задану тему. Крім того, вони навчаються писати листа другу, статтю у газету, замітку у щоденник, тощо. Це допомагає школярам більш ефективно розвивати силу волі, пам'ять, дрібні моторику кисті руки, уважність, тощо [Рогова 1991, с.287].

Крім цього, краще оволодіти письмовим мовленням учням можуть допомогти уроки з письма пвд час вивчення рідної мови, бо у всіх мовах, під час навчання, є спільні елементи, наприклад: користування прописом, положення руки, правильне тримання ручки, положення спини, тощо.

Усі навички оволодіння письмом та письмовим мовленням наведені у таблиці. (див. Додаток Б)

Письмо має два ступені готовності, а саме чернетка та чистовик. Під час підготовки до написання твору або переказу рекомендується використовувати чернетку, щоб фіксувати там ключові слова до теми, важливу інформацію та робити різні помітки. У чистовому варіанті вся інформація, яка була зафіксована у чернетці, має вже бути структурованою, підготовленою, лише відповідно до поставленого завдання без будь-яких дописів.

Кожне письмо має структуру:

- етап попереднього орієнтування, коли автор твору продумує кому, що і навіщо він буде писати;
- планування діяльності, тобто продумування змісту і форми тексту;
- процес написання. На цьому етапі відсутній зворотній зв'язок і реципієнт, тому автор не може побачити реакцію читача одразу. Також не слід забувати про відсутність міміки та жестів, що підвищує вимоги до тексту;
- контроль. Перевірка отриманих результатів;
- нотатки або записи допомагають кращому запам'ятовуванню та осмисленню прочитаного або прослуханого.

Людина, яка має високий рівень мовленнєвої культури, перед написанням завжди складає попередній план. Спочатку він є схематичним, без деталізації, але поступово автор продумує та розписує план додаючи нових деталей та структуруючи.

Під час написання твору є можливість зустрітися з такими труднощами:

- відсутність мотивації. У порівнянні з діалогічним мовленням, при якому завжди є співрозмовник і майже кожна наступна фраза є реакцією на попередню, у писемному мовленні учень не завжди розуміє кому і навіщо він має щось написати. Тому при організації написання твору слід враховувати психологічні особливості учнів та фактори, які можуть стати стимулом до написання твору.

- недостатній словниковий запас та неправильне розуміння і вживання слів. Велика кількість педагогів та вчених притримується думки, що перед будь-яким написанням твору, переказу або диктанту, має бути проведена підготовча робота, а саме: виконання мовних вправ, заучування нових слів, правильне вживання вже знайомих слів, які знадобляться у даній темі.

Головне, що мають зрозуміти учні, що кожен текст – це закінчена думка, який був створений з певною метою. Текст являє собою сукупність фраз і є єдиним цілим.

Під час аналізу тексту слід вміти визначати наступні його параметри:

1. тема;
2. мікротеми (абзаци);
3. стиль та тип мовлення;
4. структура;
5. мовні засоби (лексичні, граматичні, стилістичні).

Найчастіше в школі учні тренуються писати художні тексти. Починаючи з початкових класів діти тренуються писати твори, які протягом перебування у навчальному закладі збільшуються та ускладнюються. Крім цього, школярі поступово вчаться аналізувати тексти.

Аналіз тексту має такі принципи:

1. просторове часове відношення тексту до дійсності;

2. ставлення автора до написаного;
3. жанр тексту;
4. урахування особливостей стилю автора;
5. зміст та структура тексту;
6. аналіз тексту за рівнями мови;
7. засоби, які допомагають робити текст більш образним.

Діти навчаються аналізувати тексти на всіх шкільних етапах. При аналізі художнього тексту слід визначити, які емоції викликає твір, як автор добивається такого результату.

Отже, письмовий вид діяльності нерозривно пов'язаний з іншими видами мовленнєвої діяльності. Тому, навчання письму повинно здійснюватися паралельно з навчанням говорінню, аудіюванню та читанню, щоб навчальні матеріали сприймалися та засвоювалися набагато ефективніше. Письмове мовлення активно розвиває пам'ять та мислення, допомагає краще запам'ятати та систематизувати навчальний матеріал, а також стимулює інші види мовленнєвої діяльності. Для того, щоб оволодіння письмом було максимально ефективним учні мають мати відповідні знання, розуміти закономірності при написанні слів, вміти писати диктанти сприймаючи текст різними способами (на слух, візуально), але для цього вправи та завдання мають бути детально продуманими та методично правильно проведеними.

1.3.Задачі та цілі навчання письмовому мовленню

Метою навчання письмовому мовленню є формування в учнів письмової комунікативної компетенції, яка включає в себе оволодіння письмовими знаками, формою твору та змістом.

Завдання, потрібні для навчання писемного мовлення, створюють умови для більш ефективного оволодіння змістом навчання писемного мовлення. Згідно з цими завданнями в учнів мають бути певні граматичні автоматизми, мовленнєві навички, вміння виражати свою думку відповідно до комунікативного завдання та певного стилю, розширення світогляду, вивчення культури та готовність створювати твір.

При закінченні середньої школи учні мають вміти:

- розповідати про себе, свою родину, школу, вік, хоббі, про своє місто іноземному другу;
- питати у свого іноземного товариша про дані з першого пункту;
- писати невеличку замітку у журнал чи газету, враховуючи правила організації заміток у даній країні;
- вміти заповнювати анкету з особистими даними;
- вміти складати план, робити нотатки, записувати ключові слова тощо;
- Крім цього учням допоможуть при подальшому навчанні такі навички:
  - вміння використовувати готовий текст у якості опори;
  - порівнювати свій текст зі зразком;
  - вміння перефразувати речення;
  - користуватися додатковою літературою та словниками;
  - спрощувати текст;
  - вміння добирати синоніми;

Однією з основних умов на уроках іноземної мови є вміння учнів практично користуватися письмом на іноземній мові, як способом для комунікації, творчості, пізнання, відповідно до вимог шкільної програми.

Письмове мовлення має: зміст, вираз, виконання.

Зміст кожного твору визначається поставленою метою і завданнями, наприклад, емоційний вплив, прохання допомогти, управління чийось діями, запит та збереження інформації, тощо.

Зміст визначає форму твору. Твір може мати таку форму: записка, лист, телеграма, етикетка, підписи (фотографії, малюнки, тощо), вивіски, афіши, оголошення, інструкції, меню, запрошення, реклама, офіційні листи, автобіографії, рецепти, диктанти, конспекти, звіти, резюме, повідомлення, анотації, оповідання, тощо.

Велику роль в оволодінні письмовим мовленням відіграє диктант. Диктанти бувають таких видів: творчий (індивідуальний, парний, колективний) і репродуктивний. Репродуктивний диктант – це запис тексту під диктовку для визначення рівня правопису та розуміння тексту на слух. Індивідуальний творчий диктант – невеликий за обсягом твір, в якому автор щось описує, виражає свою думку з якогось приводу, розмірковує на певну тему, відповідає на поставлене запитання. Інші два види диктанту являють собою парну роботу з малюнками, складанням плану та після чого один учень диктує другому отримані результати.

Важливим етапом при написанні твору є контроль правильності написання графічних знаків. Щоб ефективно це робити можна використовувати вправи з пропусками, в яких учень має вставити слово, щоб воно підходило по змісту або було використано у правильній граматичній формі (закінчення, час – минулий, теперішній, майбутній).

Іншим варіантом вправ, які готують до написання твору, є написання тексту за зразком. Наприклад, дається зразок листа для друга, в якому

описуються останні події в житті автора, учень має написати листа другу, але розповісти про свої останні цікаві моменти життя.

Важливим перед написанням будь-якого твору є продумування його ідеї. Це можна робити колективно.

Також частими вправами для підготовки твору є написання тексту з використанням певних статистичних даних або ключових слів до теми, які мають бути обов'язково використані у тексті.

Окремим типом завдань є складання плану до тексту. Наприклад учням дається вже готовий текст, вони його мають прочитати і скласти детальний або схематичний план. Це дає змогу краще зрозуміти і запам'ятати текст.

Також досить часто у завданнях до написання твору можна зустріти вимоги до його обсягу. Ці вимоги стимулюють учнів використовувати у текстах стилістичні засоби та виражати свою думку більш розгорнуто.

Ще одним корисним завданням є написання аргументів «за» і «проти». Це завдання дає змогу більш глибоко проаналізувати запропоновану тему, систематизувати свої думки, вивчити нові слова, вчитися аргументувати свою думку. Важливою вимогою до цього завдання є більш менш однакова кількість аргументів «за» та «проти».

Особливе місце займає написання віршів. З допомогою подібних завдань учні вчаться прикрашати своє мовлення з допомогою різноманітних стилістичних прийомів, добирати рифму, краще виражати свої почуття та емоції, розширити свій словниковий запас.

1.4. Особливості навчання письмовому мовленню у період дистанційного навчання

Згідно з Державним освітнім стандартом у середній школі учні повинні навчитися:

- вміти виразити свою думку, опираючись на певні зображення чи питання;
- вміти створити короткий твір, в якому вони розкривають певну тему чи переказують побачене чи почуте;
- вміти написати другу лист чи листівку;
- вміти самостійно заповнювати анкету про себе, свої вподобання, тощо;
- вміти робити записи (невеликий конспект), спираючись на поставлене завдання;
- вміти складати план до твору, робити ключові записи про прослухане або прочитане;
- вміти писати реферат або повідомлення.

Через те, що раніше письмо не було однією з основних задач для навчання іноземних мов, досить довго цей вид мовленнєвої діяльності викликав труднощі у методичному плані і досліджувався різними вченими-методистами. Та й зараз досить велика кількість школярів мають проблеми з письмовим видом діяльності. Ці труднощі можуть бути пов'язані з тим, що немає якісної бази з орфографії та графіки, а це в свою чергу, може бути викликано недостатньою кількістю тренувальних вправ, які пропонують шкільні підручники та методичні посібники для вчителів, які пропонує Державний стандарт. Тому вчителям слід шукати додаткові матеріали та вправи, які вони можуть знайти в бібліотеці, Інтернеті, попросити у колег або придумати самостійно. Через це слід і надалі досліджувати цю тему, щоб усунути існуючі проблеми. Проблемами

дистанційного навчання активно займається Кухаренко В. М.[Кухаренко 2002, с.320]

Письмовий вид діяльності не дарма вважається одним з найскладніших, бо в процесі задіюється максимальна кількість рецепторів. Під час письма ми використовуємо зорові та слухові аналізатори, рухові механізми руки, крім цього в процесі відбувається багато мисленневих зв'язків, які допомагають перетворювати графічні образи у мозку на літери у зошиті, добирати асоціації, а також формулювати думку коректно.

Через те, що в останні роки по всьому світу з'явилася небезпечна хвороба, завдяки якій більшість країн перебувають, у той чи іншій мірі, у карантині, при цьому процес навчання зупинити неможливо, тому виникла гостра потреба у дистанційному навчанні. Ще однією з важливих причин переведення процесу навчання в електронний вигляд є підвищення рівня мотивації учнів, де обмеження у часі та конкретному місці почали заважати здобуттю нових знань.

Розвиток технологій та науки дали можливість вивчати іноземні мови у дистанційному вигляді. Коли Інтернет був на більш ранній стадії розвитку, навчання поза школою проходило у вигляді файлів, які завантажувалися у якості навчальних матеріалів та спілкування учнів з вчителями з допомогою електронної пошти. Але, завдяки постійному розвитку, зараз ми маємо набагато більше можливостей, ніж раніше.

В Україні досить часто приймаються закони, які підтримують та стимулюють розвиток дистанційного навчання. Наприклад, закон «Про освіту», «Положення про дистанційне навчання», та інші.

Термін «дистанційне навчання» має багато визначень та тлумачень. Наприклад: дистанційна освіта відіграє важливу роль в освітньому процесі,

через те, що його організація є досить специфічною і в основі має використання інформаційних, дистанційних та телекомунікаційних технологій.

За І. В. Хуторським дистанційним навчання вважається, якщо учасники навчального процесу знаходяться на відстані один від одного та у процесі використовують відповідні навчальні технології. [Хуторской. 2000, с.304]

Основними компонентами дистанційного навчання є:

- учасники навчального процесу;
- засоби навчання;
- технології.

Слід визнати, що навчання на відстані має низку переваг:

- можливість отримувати знання у будь-якому місці та часі;
- підвищення рівня та якості знань, завдяки використанню сучасних технологій;
- підвищення рівня самостійності учнів;
- зниження витрат шкіл та інших навчальних закладів (зникає необхідність платити за комунальні послуги, оренду будівлі тощо).

Важливою умовою для ефективного вивчення іноземних мов вважається наявність двосторонньої активної роботи з боку вчителя та учнів. Тому презентації та відео на уроках досить сильно критикувалися, через відсутність двосторонньої взаємодії. Але, слід зауважити, що використання цих двох компонентів у процесі дистанційного навчання дає змогу зробити його більш цілісним.

У наш час існує багато соціальних мереж, які розширюють та полегшують процес навчання. Наприклад: WhatsApp, Telegram, Viber, Zoom, Skype та багато інших. Крім іншого, існує ще велика кількість програм, які

містять відео, аудіо, малюнки, тексти, які були виконані носіями тієї чи іншої іноземної мови, що дає змогу учням більш ефективно вивчати матеріали.

Дистанційне навчання може відбуватися синхронно, або асинхронно.

Для синхронного навчання слід використовувати: відеоконференції, онлайн-дошки, якими учні можуть користуватися одночасно та бачити результати один одного, соціальні мережі, в основі яких знаходиться відео зв'язок, різноманітні чати.

У цього типу навчання є такі переваги:

- вчитель має змогу підтримувати контакт з учнями;
- можливість чути (та бачити) учня під час дистанційного навчання;
- мовлення учня є більш спонтанним і наближеним до реального;
- можливість надати миттєвий зворотній зв'язок;
- безпосереднє спілкування, швидка реакція на певні дії та слова;
- темп роботи більш швидкий;
- більш якісне засвоєння знань;

Але існують і недоліки, серед яких:

- наявність великої кількості відволікаючих факторів через місцезнаходження учнів;
- обмеженість часу для спілкування відчувається більш гостро;
- може виникнути потреба у додатковому програмному забезпеченні.

Асинхронний спосіб навчання має такі засоби: форуми, блоги, електронна пошта, використання аудіо та відео.

Серед переваг цього способу навчання:

1. є додатковий час для продумування відповіді та пошуку рішень;
2. учні та вчитель не залежать від місця, часу;
3. вищий рівень спокою та відчуття комфорту через спілкування в письмовій формі;
4. учні мають змогу змінювати швидкість мовлення.

У асинхронного навчання можуть бути такі недоліки:

- немає відчуття контакту з вчителем;
- організація роботи та прийняття рішень в групі вимагають більше часу та зусиль;
- зворотній зв'язок не завжди надається одразу, може пройти досить великий проміжок часу.

Завдяки використанню Інтернету учні мають змогу підвищити рівень свого слухання, читання, мовлення та письма, мають змогу покращити навички користування комп'ютером та Інтернетом, а також дізнатись нову інформацію про культуру та традиції країни, мова якої вивчається. Під час навчання з допомогою Інтернету та соціальних мереж учні стають більш впевненими та спокійними, бо, частіше всього, навчання відбувається у комфортних умовах.

Використання всесвітньої мережі має свої переваги:

- підвищується рівень самоконтролю;
- доступ до великої кількості літератури та навчальних матеріалів;
- використання чатів;
- сайти, які дають змогу швидко перевірити свої знання з будь-якої теми у цікавій та незвичайній формі;

Але використання Інтернету може мати досить великі недоліки, так як:

- учні, які мають низький рівень мотивації та слабку силу волі, матимуть проблеми з самоорганізацією;
- вивчення іноземної мови є досить важким та довгим процесом, що може при дистанційному навчанні негативно вплинути на мотивацію школяра.

Слід зазначити, що у найближчий час дистанційне навчання навряд чи буде введено в освітню програму у якості обов'язкового елементу, через відсутність реального особистого спілкування між учнем та вчителем. Ця проблема частково вирішена завдяки появі відеоконференцій та використанню соціальних мереж, які з кожним днем змінюються та вдосконалюються.

Одним з найпопулярніших способів використання Інтернету під час дистанційного навчання є відеоконференції. Вченими було доведено, що під час розмови по телефону учасники сприймають та запам'ятовують приблизно 20% інформації, у процесі живої розмови 80%, а при використанні відеоконференції – 60%. Слід відмітити, що використання під час подібної конференції жестів, міміки, інтонацій відсоток сприйнятої інформації буде ще вище.

Але все ж для максимального розуміння та запам'ятовування матеріалу, бачити чи чути лише одного учасника відеоконференції недостатньо. Під час онлайн-уроку слід використовувати додаткові можливості, наприклад, презентації, документи, відео, чат тощо.

В Україні відеоконференції частіше всього використовуються у наступних випадках:

- коли керівництву дешевше та зручніше влаштувати відеоконференцію зі співробітниками, щоб зекономити гроші;

- якщо є необхідність у більш швидкому донесенні інформації, засвоєнні знань;
- якщо з'явилась гостра необхідність зв'язатися з людиною, яка знаходиться на відстані та при швидкому прийнятті рішень;
- якщо за короткий проміжок часу необхідно організувати віртуальну зустріч кількох людей.

В освітньому процесі відеоконференція дає змогу учням не тільки навчитися висловлювати думку, але й дізнаватися та вчитися чути думки інших учасників конференції. Інтернет є найбільш економним варіантом для забезпечення зв'язку між вчителем та учнями. Ще одним фактором, який дає перевагу дистанційному навчанню є доступ до будь-якої інформації та можливість зберігати навчальні матеріали та підручники на одному сайті.

Але в деяких учнів виникають труднощі при переході зі звичайного навчання на дистанційне. Це обумовлено тим, що в деяких школярів є проблеми з самодисципліною, організацією та мотивацією. Діти не можуть змусити себе підключитися до уроку вчасно, або зовсім його ігнорують. У більшій частині родин батьки працюють, тому не можуть проконтролювати, чи відвідує уроки їхня дитина, доки про проблему з відвідуванням не повідомить вчитель.

У вчителя є багато функцій і одна з найважливіших – контроль. Він має перевіряти знання учнів, які вони отримували на уроках та поза ними. З цією метою були створені різноманітні курси, в які вже в будовані різноманітні форми та методи контролю отриманих знань.

В період дистанційного навчання контроль має такі функції:

- виховна – оновлення, спогади, уточнення набутих раніше знань;
- тестування – з допомогою різноманітних тестів дає змогу побачити результати навчання школярів;

- розвиваюча – розвиток пізнавальних здібностей, пам'яті, уваги, спостережливості, концентрації тощо;
- формуюча – стимулювання старанності та серйозного ставлення до будь-якого виду діяльності, сумлінність, наполегливість.

За часом проведення у період дистанційного навчання контроль можна поділити на такі види:

- діагностуючий – ведеться на початку навчання, щоб виявити наявний на початку рівень знань в учнів, дає змогу вчителю, опираючись на результати даної перевірки, підлаштовувати навчальний процес краще під учнів;
- поточний – може проводитися у будь-який момент під час безпосереднього навчального процесу та показує рівень засвоєних знань з конкретної теми;
- періодичний – проводиться ближче до кінця семестру, але не являється остаточним, показує рівень знань школярів з предмету;
- підсумковий – відображає кінцевий рівень знань учнів.

Основними методами для перевірки знань учнів у дистанційний період навчання є:

1. читання та переклад тексту, а також виконання завдань до нього;
2. аудіювання, та виконання відповідних завдань;
3. граматичні завдання;
4. говоріння за темами.

Отже, організація навчального процесу у період дистанційного навчання вимагає від вчителя підвищеного рівня затрат сил та праці через більш високі вимоги до формату та доступності навчального матеріалу в онлайн-режимі.

Вони мають бути зрозумілими та доступними для сприймання та засвоєння учнями, мати чітку мету та структуру виконання (у вигляді рекомендацій). Крім цього, навчальні матеріали мають містити візуальну опору, фактичну інформацію, а також великий спектр різноманітних ситуативних завдань для створення можливості автоматизувати отримані знання.

РОЗДІЛ II

ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ПО ТЕМІ «ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО МОВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ УСНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ»

2.1. Використання сервісів під час дистанційного навчання

Через періодичне переведення зі звичайного навчання на періодичне вчителі та адміністрація учбових закладів мають досить швидко знаходити інструменти та сервіси, які допомогли б максимально наблизити навчальний процес до звичного для школярів. Цією проблемою займалася Полат Є. С [Полат 2001, с. 14-19]. Зараз вчитель має змогу обирати серед великої кількості ресурсів ті, якими йому буде найлегше та найзручніше користуватися, або створювати власні інструменти для проведення онлайн-уроків. Крім того,

завдяки реформі «Нової школи» було зібрано багато різноманітних сайтів та програм, які значно зможуть полегшити роботу вчителя.

Ці інтернет ресурси можна поділити на безкоштовні та за кошти. До безкоштовних можна віднести: онлайн курси для вчителя на порталах Prometheus, ЕдЕра.

Одним з найпопулярніших допоміжних засобів є сайт YouTube, який містить безмежну колекцію навчальних відео з будь-якого предмету, цікаві фіз. хвилинки, тощо.

Ще одним корисним інструментом є Childdevelop. Це генератор практичних завдань для дітей, який дає змогу швидко та легко створювати завдання, які діти зможуть зробити онлайн.

Слід зазначити, що у Вінниці був створений спеціальний навчальний портал для дистанційної освіти з усіх шкільних предметів. Для того, щоб ним можна було користуватися, потрібно зареєструватися.

Досить корисним є сайт LearningApps, який містить різноманітні завдання з іноземних мов та інших навчальних предметів.

Але, існують й інструменти за повноцінне користування якими, необхідно заплатити. Серед таких є портал MozaWeb, в якому міститься більше тисячі інтерактивних книг з навчальних предметів. Для повноцінного користування цим сайтом необхідно заплатити, але є й безкоштовна версія, яка дає змогу користуватися частиною можливостей ресурса.

Одним з цікавих у використанні платних сайтів є Classtime. У ньому міститься велика кількість готових тестів до будь-якого навчального предмету, але у вчителя є змога самостійно створити тести для конкретного

випадку. У платній версії є функції оцінювання, командних ігор, індивідуальні та групові звіти.

Досить популярним є сервіс Kahoot, який також є платним. Він дає змогу швидко створити онлайн-вікторину. Школярі можуть ним користуватися з допомогою браузера або додатку. Після закінчення вікторини одразу автоматично обираються 3 переможця. Базова версія є безкоштовною та відкритою для користування. У платній версії з'являється доступ до командних ігор, а також можливість редагувати вікторини.

Крім цього, серед інтернет-ресурсів існує онлайн-дошка IDroo. У безкоштовній версії можна малювати геометричні фігури, лінії, спілкуватися в чаті та додавати текст. Платна версія дає можливість дзвонити, створювати одночасно 50 дошок, ділитися документами та зображеннями.

Іншою популярною дошкою для онлайн користування є Whireboard. Вона дає змогу додавати текст, малювати, писати безкоштовно.

Основними ресурсами, якими вчитель користується в період дистанційного навчання є електронна пошта. Вона дає змогу листуватися з учнями, але прямого контакту не буде. Також, зараз одним з основних та обов'язкових для користування в шкільних умовах є Zoom, Viber, Skype. Ці три інструменти є основними, бо дають одночасно з'єднуватися по відео з групою людей, але в плані комфорту користування виділяють саме Zoom, вчителі поступово відмовляються від скайпу через незручний інтерфейс, складний процес об'єднання учнів для роботи в групах та постійні проблеми зі зв'язком. Viber, в свою чергу, хоч постійно й розвивається, але все ще одночасне користування додатком групою людей викликає проблеми зі зв'язком та призводить до некоректної роботи програми.

Крім цього, існує велика кількість сайтів, на яких можна швидко створити опитування, якщо необхідний відклик від учнів. Але, більшість подібних сайтів є повністю платними і створити анкету безкоштовно на них неможливо. Одним з сайтів, який дає змогу створити анкету безкоштовно, хоча й з обмеженими можливостями є Survio.

Отже, в період карантину, коли більшість навчальних закладів поступово переходять на дистанційне навчання, створюються умови для більш комфортної організації навчального процесу. Заняття можуть проходити в режимі відео-конференцій, які є основною формою уроків. Для цього вчителі можуть обрати з декількох платформ, які вважаються найбільш зручними та зрозумілими для використання. Ще одним важливим аспектом для зручного навчання у режимі онлайн є створення великої кількості навчальних програм та платформ, які містять різноманітні навчальні матеріали та вправи, які подані у простій та цікавій формі. Ці інтернет-ресурси діляться на платні та безкоштовні, але майже кожна програма можуть користуватися усі користувачі, різниця буде лише у спектрі можливостей.

2.2. Методи формування навичок письмового мовлення.

Методику вивчення іноземних мов та формування навичок письмового мовлення детально досліджували: Філатова В. М.[Філатова, 2007], Шатілов С. Ф.[Шатілов, 2009], Пассов Є. С.[Пассов, 2002], Пассов Є. І.[Пассов, 2006], Бім І. Л.[Бім, 2005], Дем'яненко М. Я.[Дем'яненко, 1976], Колкер Я. М.[Колкер, 2013], Комков М. Ф.[Комков, 2015], Утробіна А. А.[Утробіна, 2016], Конишева

А. В.[Коньшева, 2003], Маслико Є. О.[Маслыко, 1991], Мільруд Р. П.[Мильруд, 2006], Рогова Г. В.[Рогова, 1991], Кузьміна Л. Г. [Кузьмина, 2014]та інші.

Головним принципом навчання письму є аналіз на усіх рівнях, тобто на ступені звуку, слова, словосполучення, речення і так далі. Як правило, процес написання є мимовільним і паралельним з мисленням.

Перед початком писемної діяльності людина формулює ключові слова в голові, потім об'єднує їх у речення і на останньому етапі в логічно-поєднані абзаци, тобто внутрішньо промовляє те що вона буде писати, а потім фіксує свої думки на папері. Все це вимагає автоматизму на лексичному та граматичному рівнях.

Письмо завжди є усвідомленим видом діяльності, бо людина використовує матеріали, які їй прийшли на думку і вона їх логічно об'єднала. Процес письма поліпшує роботу мозку та полегшує запам'ятовування матеріалів, завдяки використуванню максимальної кількості рецепторів. Завдяки цьому, слова та граматичні структури, які використовувалися у тренувальних вправах, легше розпізнати при подальшому зоровому сприйнятті.

Письмовий вид діяльності допомагає розвивати самоконтроль та силу волі. Тому велика кількість письмових вправ у домашньому завданні не є випадковою. Під час його виконання учні набагато більше уваги приділяють саме письмовим вправам, відкладаючи усні завдання на кінець, або зовсім їх не виконуючи. На уроках письмовий вид діяльності частіше всього використовується з метою проконтролювати знання учнів.

Найбільш складним результатом писемної діяльності в школі є твір, бо щоб його створити, школярі мають знати не тільки граматичні та лексичні структури, але й вміти їх поєднувати за змістом в абзаци, а потім в текст. Крім цього вони мають знати про особливості стилів та жанрів текстів.

Будь який текст повинен мати структуру, який обумовлений його змістом, видом і значенням. Також слід пам'ятати про тему та ідею, які є обов'язковими для будь-якого тексту. Для більш ефективного сприймання твору слід також придумувати заголовок, який нашоухує читача у правильному напрямі ще перед початком читання та полегшує розкриття основного змісту. Ідея тексту відрізняється від його теми тим, що перший компонент є основною думкою, яку автор досить часто відкрито висловлює в кінці твору, а тема являє собою основу будь-якого тексту. Крім цього в багатьох текстах автор ставить перед читачем певну проблему або декілька які читач повинен розв'язати. Деякі автори можуть поставити проблему на початку твору або в його середині, а в кінці дати відповідь. Але є автори, які не дають відповідь на запитання відкрито, тим самим змушуючи читача використовувати свої мислення та фантазії.

У процесі навчання письму існує три основних етапи:

- вивчення орфографії, з допомогою матеріалу, який був опрацьований усно;
- опанування каліграфією;
- оволодіння письмовим видом діяльності, як способом комунікації.

При формуванні орфографічних навичок слід використовувати такі види вправ:

- групування слів, які мають однакові звуки;
- списування за зразком;
- списування з підкресленням певних слів, відповідно до поставленого завдання;
- групування слів зі схожими, але не однаковими звуками;
- написання слів, які починаються на однакову літеру;
- групування слів, використовуючи схеми.

Також важливою є лексико-граматична правильність письма. На цьому етапі найефективнішими є такі вправи:

1. диктанти (із самоконтролем, пояснювальний, вивчений на пам'ять, переклад);
2. вправи на підстановку;
3. на розширення або скорочення тексту;
4. на трансформацію зразка;
5. відповіді на запитання.

Вправи, спрямовані на трансформацію або змінення матеріалу не є рівнозначними по складності. Наприклад, вправи на підстановку дають змогу учням бачити, як треба будувати речення та логічно його заповнювати. Вправи на підстановку, у більшості своїй, мають візуальну опору (приклад, як виконувати завдання). Під час роботи у класі слід доповнювати подібні завдання з вправами на трансформацію та відтворення. Тобто, учні мають проговорювати або писати речення але основу замінювати). Такі завдання допоможуть школярам краще навчитися добирати слова за значенням, формою, змістовим навантаженням та правильно їх розміщувати у реченні. Подібні вправи слід виконувати і в класі і вдома (в класі це можна робити усно, а вдома – письмово, щоб матеріал краще запам'ятовувався).

Вправи на розширення та звуження речень також вважаються досить легкими. При звуженні діти зможуть навчитися аналізувати та відкидати слова та конструкції, які не є суттєвими для розуміння основного змісту фрази. При розширенні, навпаки, школярі зможуть розширяти речення, не порушуючи його логіку та головну ідею та зберігаючи структуру фрази.

Наступним типом вправ є вправи з заповненням пропусків. Існує 2 підвиди цього завдання. У першому випадку, учень має просто вставити слово, яке

дається у списку, на правильне місце. У другому випадку, школярі мають у пусті місця вставити слова, які придумують самі, але вони не повинні порушувати зміст речення та його структуру. Для першого підвиду від дитини вимагаються знання з граматики, а для другого – вміння самостійно добирати слова, опираючись на контекст, правильно їх сполучувати.

Досить вагомим та цінним типом вправ є конструювання речень. Рому що при їх виконанні учні мають змогу краще зрозуміти та запам'ятати навчальний матеріал. Крім цього, у школярів з'являються наступні навички та вміння:

- об'єднання двох простих речень в одне складне підрядне чи сурядне;
- описання ситуації з використанням поданих слів, конструкцій та словосполучень;
- створення короткого діалогу з урахуванням норм етикету.

Існують ще вправи, в основі яких лежить переформулювання розповідного речення в питальне. Такі завдання, як правило, пов'язані з реченнями з тексту.

Ще одним важливим елементом в підготовці до написання тексту є вправи, спрямовані на переклад. Метою подібного типу завдань є пошук альтернатив на рідній та іноземній мовах до певних слів, словосполучень, речень та текстів. Більш важливими є вправи на переклад з рідної мови на іноземну, бо це дає змогу не тільки тренуватися у використанні лексичних та граматичних структур, але й краще зрозуміти, наскільки учні засвоїли раніше пройдений матеріал, проаналізувати допущені помилки при перекладі та знайти їх причини.

На останньому етапі, коли текст стає способом спілкування, слід використовувати такі вправи:

- створення плану до тексту;
- формулювання запитань до тексту;
- переказ тексту з використанням складеного плану;
- складання тексту за зразком;
- переказ тексту без плану;
- резюме до тексту;
- розповідь з початком або кінцем, який був написаний раніше;
- написання розгорнутого плану або тез.

Особливим видом писемної діяльності є творче письмо, його особливості та методику навчання досліджував Schurf[Schurf, 1999], Böttcher[Böttcher, 2008], Grotjahn[Grotjahn, 2015], Fritz[Fritz, 2008]. Такий вид письмової діяльності вважається найскладнішим, ну в той же час найцікавішим. При написанні твору учні мають більше можливості проявити себе та використати максимум своїх знань, що може зробити їх більш впевненими.

Існують такі види творчого письма:

- перекази;
- виконання проектів;
- написання діалогів;
- складання рефератів;
- ведення записів;
- написання творів у різних стилях та жанрах.

Кожен твір повинен мати таку послідовність дій:

збирання ідей;

- планування тексту;
- процес фіксації нотатків;

- написання чернетки;
- написання чистового варіанту.

Також, існують вправи, які сформовані на основі творчого письма. Вони виконуються письмово і мають творчий або напівтворчий характер.

У таблиці 2.2 наведені види вправ для творчого письма (Див. Додаток В)

При виконанні вправ учні мають дотримуватися стандартизованих вимог:

1. Повнота розкриття змісту;
2. Логічність написаного;
3. Відповідність поставленій задачі;
4. Використання норм ввічливості;
5. Коректний вибір стилю мовлення;
6. Відповідність структури та змісту тексту нормам, прийнятим у країні, мова і культура якої вивчається;
7. Коректне використання специфічних слів та термінів;
8. Різноманітність використовуваної лексики;
9. Правильність використання граматичних структур, їх різноманіття, складність;
10. Правильне використання знаків пунктуації, а також дотримування правил орфографії.

Отже, основними засобами навчання письмовій діяльності є різноманітні вправи та завдання. У будь-якої вправи є своя мета, вони потрібні для того, щоб удосконалювати навички учня у певному аспекті, для подальшого успішного використання набутих знань при написанні текстів. При виконанні вправ учні мають розуміти, яка перед ними стоїть задача, та відповідно до неї виконувати поставлене завдання. Вони мають правильно обирати стиль, у

якому будуть писати текст, продумати його структуру, намагатися не допускати повторів, слідкувати за орфографією та пунктуацією, тощо.

Окремим важливим аспектом при навчанні письму є творче або креативне письмо. До нього належать: реферати, твори, перекази, письма тощо. Всі ці завдання вимагають від учня детально продумувати про що він буде писати, з допомогою яких засобів, кому та навіщо. Крім цього, креативне письмо вважається одним з найважчих типів завдань та, частіше всього, дається вчителем в кінці вивчення теми, бо написання подібних текстів вимагає від школяра максимальну зосередженість та застосування на практиці усіх знань з теми, які він вже має.

2.3. Презентація комплексу вправ та опис проекту

На уроках німецької мови вчителю допомагають організувати ефективний навчальний процес різноманітні навчальні матеріали. Таким чином вирішується одне з головних питань навчання у школі: «З допомогою чого навчати?». Усі матеріали, які вчитель може використати на уроках іноземної мови можна назвати одним спільним поняттям, а саме засобами навчання.

Вони мають:

- вони мають бути матеріальними та допомагати реалізувати діяльність вчителя та учнів на уроці;

- мають відповідати поставленим задачам уроку та допомагати їх досягти;

- бути способом реалізації методів та прийомів, які вчитель буде використовувати на уроці та допоможуть керувати діяльністю всіх учасників навчального процесу;

Засоби навчання можна поділити на:

- основні;
- допоміжні;
- для вчителя;
- для учня;
- технічні;
- Нетехнічні.

Усі види цілей, які ставляться перед кожним заняттям реалізуються з допомогою тексту та діалогу, які являють собою основні мовленнєві одиниці. Вони мають містити мовну та змістову складові і бути образним узагальненням досвіду школярів.

Був підготовлений комплекс завдань, орієнтований на учнів 5-9 класів.

1.Вправи «Списування за зразком»

1а. Напишіть ці слова прописними великими літерами: Tisch, Hausaufgabe; Katze, Schule; Mantel.

Мета: запам'ятати та навчитися писати літери курсивом (великі)

1б. Запишіть літери в алфавітному порядку: b, l, r, w, c, o, a, z, y, p, s.

Мета: (запам'ятати правопис маленьких прописних літер та завчити алфавіт)

1с. Випишіть з тексту всі слова, які пишуться з великої літери (іменники, дієслова).

Мета: вчити аналізувати текст, виділяти початок речення, а також запам'ятати, що в німецькій мові іменники пишуться з великої літери.

Heute gehe ich um 9.35 Uhr in die Schule. In meine Tasche stecke ich Hausaufgaben, Notizbücher, Federmäppchen, Hausschlüssel. Die erste Lektion, Mathe, beginnt bald. Es folgen die ukrainische Sprache und der Sportunterricht.

1d. Спишіть текст та підкресліть усі прикметники.

Мета: запам'ятовувати граматичні конструкції, вчитися знаходити в тексті прикметники та вміти їх правильно писати.

Anna ist heute sehr glücklich, weilsie Geburtstag hat.
Am Abend gibt es eine lustige Party mit den besten Freunden und der Familie,
die das Mädchen sehr liebt. Der Urlaub wird unvergesslich und freudig sein,
denn es wird viele interessante Geschenke, schöne Puppen und leckeres Essen geben.

2. Вправи на групування слів

2а. Згрупуйте прикметники (позитивні, негативні): freundlich, sanft, böse, intelligent, langweilig, unaufmerksam, pünktlich, höflich, schüchtern, unaufrichtig.

Мета: вчитися розрізняти прикметники, знати їхнє значення, правильно писати.

2б. Згрупуйте та переписіть речення (з запереченням та без).

Мета: запам'ятати способи утворення заперечення в німецькій мові.

Ich möchte nicht zur Schule gehen.

Gib mir bitte einen Kaffee.

Morgenwird ein wunderbarer Tag.

Dieser Tisch ist sehr schön.

Ich werde dieses Gericht nicht bezahlen.

Das ist kein Junge.

Gestern war nicht mein Geburtstag.

2c. Згрупуйте та перепишіть дієслова за часом: lesen, werden schreiben, rechnen, flog, machte, laufen, werden zahlen, werden sehen, flog, studierte, lernen, stand.

Мета: запам'ятати та навчитись писати правильно дієслова у різних часових формах.

3. Написання слів, які починаються на однакову літеру.

Мета: розширити словниковий запас, навчитися правильно писати різні частини мови.

1a. Напишіть прикметники, які починаються на літеру L.

1b. Напишіть дієслова, які починаються на літеру S.

1c. Напишіть іменники, які починаються на літеру M.

4. Диктант

1a. Запишіть текст на слух.

Мета: розвивати навичку сприймати та запам'ятовувати інформацію на слух, коректно її записувати, вдосконалювати темп письма.

Valentinstag ist ein Fest der Geliebten. Die meisten Geliebten begehen dieses Fest, ohne die Geschichte dieses Festes zu kennen. Warum heißt dieses Fest so? Warum schenkt man einander Geschenke? Darüber möchte ich erzählen.

Der 14. Februar ist ein besonderer Tag für die Geliebten. Am diesen Tag begeht man den Valentinstag.

Mit 18 Jahren darf man schon heiraten. Heute gibt es kaum Verbote, um einen anderen Partner zu heiraten. Noch bis Mitte des 19. Jahrhunderts herrschten noch die bestimmten Begrenzungen. Besonders unter den Menschen, die verschiedene Gesellschaftsschichten vertraten. Früher war es leider anders. Im Römischen Reich mussten viele Liebespaare ihre Liebe geheim halten. Soldaten konnten erst nach 25 Jahren Militärdienst heiraten, Sklaven und Sklavinnen durften überhaupt nicht heiraten.

1b. Перекладіть та запишіть диктант

Мета: запам'ятовувати слова та їх переклад, вчитись перекладати речення, урахуваючи їх логічне поєднання між собою.

Різдво

На Різдво уся родина збирається разом. Мати готує багато смачних страв, а донька їй допомагає. В цей час інші родичі прикрашають ялинку. За кілька днів до свята друзі та родичі купили один одному подарунки та чекають, коли зможуть їх подарити.

1c. Вставте пропущені літери у слова, де це необхідно, потім перевірте правильність виконання вправи з допомогою правильних відповідей нижче.

Мета: запам'ятати правильний правопис слів, відмінності у відображенні деяких літер при усному мовленні та на письмі.

Chat_en,spazi_renge_en, Ba_nhof,Str_a_e, erz_hlen, Computer_piel,
Re_enbogen, Glü_k, Wet_bewerb.

Chatten, spazieren gehen; Bahnhof, erzählen, Computerspiel, Regenbogen,
Glück, Wettbewerb.

4. Текст з пропусками

1a. Вставте слова зі списку у пропущені місця

Мета: вчитися аналізувати прочитане та добирати слова за смислом, шукати синоніми, враховувати особливості вживання часу.

Geschmack, Kissen, tapeziert, eintreten, neben, eingerichtet, rechts, Bücherschrank, renoviert, gemütlich, modernes

Lassen Sie in mein Zimmer _____! Sie sehen, wie schön, _____ ist. Mein Zimmer wurde vor kurzem _____. Ich habe es selbst _____. Die Eltern sagen, dass ich es mit _____ eingerichtet habe.

Mein Zimmer ist nicht groß. Es ist _____ 12 _____ Quadratmeter groß. _____ an der Tür steht ein Sofa. Das ist ein _____ Sofa. Darauf liegen zwei _____. Links steht ein _____. Der Kleiderschrank steht auch rechts _____ dem Sofa. Die Wände sind _____.

1b. Вставте слова у пропущені місця

Мета: розширювати словниковий запас, вміння добирати синоніми.

An Werktagen erwarten alle das Wochenende. Wenn sie vorbei sind, bin ich _____ Laune – endlich habe ich freie Zeit und möchte mich _____ und _____ ausruhen. Das Wochenende ist die Zeit, in der man sich vom anstrengenden Studium _____ und neue _____ für die nächste Woche sammelt. Ich bin noch Schüler und einen Teil meines Wochenendes widme ich noch dem Studium. Die meiste Zeit dieser _____ gestalte ich gewöhnlich meist ähnlich.

Am Wochenende schlafe ich _____ als gewöhnlich. Ich stehe gegen _____ Uhr auf. Wenn ich am _____ mit meinen Freunden in _____ gehe, schlafe ich bis _____ Uhr. Ich schalte _____ ein und, liegend in meinem Bett, höre ich meine Lieblingsmusik.

Також був створений конспект заняття, головною метою якого було написання тексту.

5.Вправи на підстановку, розширення, звуження речень.

1а.Замінити інформацію у реченні не змінюючи основного змісту.

Мета: вчитися добирати синоніми та аналоги, вчитися писати про себе.

Ich mag Gruselfilme, weil sie viele Emotionen wecken.

Ich mag _____ weil _____.

1b.Розширити речення.

Мета: вчитися добирати слова за змістом та доповнювати ними речення, щоб зробити його більш інформативним.

Der Junge geht in den Laden.

Das Mädchen hat Zahnschmerzen.

Frau kauft Lebensmittel.

Ehemann überprüft die Hausaufgabe seines Sohnes.

1с. Звужити речення, зберігаючи зміст.

Мета: вчитися аналізувати текст, виокремлювати найголовніше, звужувати речення, залишаючи основний зміст.

Gestern am Samstag um 8.00 Uhr ging eine Frau in den Laden, um Lebensmittel zu kaufen.

Morgen um 9.00 Uhr wird der junge Mann zum Unterricht an die Universität gehen, um neue Kenntnisse zu erwerben.

Am Montagum

13:00

Uhr findet in der Schule ein offizieller Festakt für alle Klassenstufen statt.

Dank des Internets können sich die Menschenseher schnell über die neuesten Nachrichten und Ereignisse informieren.

6. Вправи на трансформацію

Мета: вчити змінювати подане речення відповідно до ситуації, знати особливості формулювання різних типів речень.

1a. Спираючись на подане речення, напишіть, що маєте схожі інтереси.

Mein Freund mag Detektive.

Si mag Hund mehr als Katzen

Mein Freund liebt Mathe.

1b. Напишіть речення у якому перепитаєте про отриману інформацію.

Ich möchte heute Abend einen Film sehen.

Du musst heute um 18.00 zum Zahnarzt gehen.

Morgen findet die erste Stunde um 9.35 Uhr statt.

1c. Запишіть поради до поданих речень.

Ich schaue den ganzen Tag Filme.

Ich habe Zahnschmerzen.

Ich habe schlechte Noten in der ukrainischen Sprache.

1d. Запишіть своє погодження з даними реченнями.

Im Winter müssen Sie Ihre Gesundheitsorgane sorgfältig überwachen und sich warm anziehen.

Hausaufgaben solltend das ganze Jahr über gemacht werden,
um positive Noten in der Schule zu haben.

Aufgrund des schlechten Wetters muss ich heute zu Hause einen Regenschirm mitnehmen.

1e. Виразіть письмово бажання приєднатися до автора.

Morgen werde ich in das historische Museum von Zaporozhye gehen.

Das letzte Mal war das Theaterstück sehr interessant,
also möchte ich wieder ins Theater gehen.

Wir müssen nächstes Mal in ein anderes Café gehen, dieses Café hat zu hohe Preise.

1f. Письмово дайте обіцянку.

Kannst du mir Süßigkeiten kaufen, wenn du in den Laden gehst?

Können Sie mir helfen, die Katze zum Tierarzt zu bringen?

Kannst du mir bei meinen Mathe-Hausaufgaben helfen?

2a. Запишіть речення, які будуть заперечувати подані.

Der neue Film über die Liebe wird sehr beliebt sein.

Siame Katzen sind die ruhigsten Tiere der Welt.

Für gute Noten reicht es, aktiv im Unterricht mitzuarbeiten.

2b. Змініть речення так, щоб в ньому було прохання.

Morgen wird ein neuer Film gezeigt.

Morgen findet ein Kontrolltest in Mathematik statt.

Der Wetterbericht zeigt, dass es morgen kalt wird.

7. Складання питань до речень та навпаки

1а. Скласти письмово питання до речень.

Мета: вчитися аналізувати текст чи речення, виокремлювати головне, переформулювати у питання, щоб основний зміст залишився.

MorgenfindeninderSchuleElternabendstatt.

BaldfeiertdieganzeWeltdasneueJahr.

AmEndedesSchuljahresschreibenalleKinderTests.

DieLehrerüberprüfendieNotizbücherjedentagnachdemUnterricht.

DieTochterhilftihreMutter, dasAbendessenfürdieganzeFamilievorzubereiten.

1б. Дати відповіді на питання письмово.

Мета: вчитися давати розгорнуті відповіді на запитання.

WelchesGeschenkmöchtenSiezumneuenJahrbekommenundwarum?

WelchesSchulfachmagstduamliebstenundwarum?

WelcheJahreszeitmagstduamliebstenundwarum?

WermöchtestduinZukunftseinundwarum?

WasistdeinLieblingstierundwarum?

8. Створення плану до тексту

1а. Створіть короткий план до тексту

Мета: вчитися аналізувати текст, розділяти його на частини, виокремлювати головне, у тезовому вигляді складати план.

DerVolksmundsagt: KaumetwasändertsichsoschnellwieunserWetter.

EinigedeutscheSprichwörter sindauchmitdemWetterverbunden.

Ihre Bedeutungen weisen auf die Änderung,
Unbeständigkeit der Menschen oder Sachen hin.

Alle können dieser Tatsache zustimmen.
An einem Tag kann ganz verschiedenes Wetter sein.
Um kaum überrascht vom Wetter zu sein,
erkundigen wir uns oft nach dem Wetter per Massenmedien.

Sie bieten die Wettervorhersagen für die Menschen an. Mindestens werden wir wissen,
ob wir uns warm oder leicht anziehen sollen, ob wir einen Regenschirm oder keinen brauchen.
Aber wie ist das Wetter im Allgemeinen? Kurz betrachten wir das Wetter im Laufe des Jahres.

Das Wetter im Winter ist meistens kalt. Es schneit oft. Überall liegt der Schnee.
Es ist frostig und windig. Der Himmel ist grau. Die Menschen müssen sich warm anziehen.
Die Flüsse, die Teiche und die Seen sind mit Eis bedeckt. Sehr oft gibt es Glatteis.

1b. Написать детальный план до текста

Endlich sind die erwünschten Ferien da.
Die Schüler und Studenten wollen sich gut vom anstrengenden Unterricht holen. Einige,
die auf dem Lande leben, bleiben zu Hause, denn die frische Luft, das Grüne, kein Lärm,
warmes Wasser im Fluß oder im Teich kann nicht ersetzt werden.

Anderereisen durch die Ukraine und lernen viele Menschen kennen.
Im Sommer bemühen wir uns zu reisen, oft ins Grüne zu fahren.
Die Stadtermüdet viele Menschen.
Im vorigen Sommer haben wir ein schönes Wochenende gehabt.
Das war wohl das schönste Wochenende nicht nur in meinem Leben,
sondern auch im Leben meiner Freunde.

Vor diesem Wochenende haben wir viel gedacht.
Wir haben uns für eine kleine Reise entschieden. Als Ziel unserer Fahrt war ein See.

Nachdem wir die Hälfte der Strecke zurückgelegt hatten,
 wurde ersteinmal halbstündige Rasteingelegt. Dan ging unsere Fahrt weiter.
 Bald er strecktesich der malerische und sehr saubere See.
 Darin spiegelte sich die untergehende Sonne wider.

Schnell wurde das Zelt aufgebaut.

Wir machten Feuer und bereiteten das Abendessen zu.
 Nachdem schmackhaften Abendessen setzten wir uns in einem Kreis um das Feuer herum.
 Mein Freund spielte Gitarre. Wir sangen verschiedene Lieder, tanzten.
 Bis in die späte Mitternacht haben wir gesessen und uns unterhalten.

Am nächsten Tag weckte uns der herrliche Sonnenschein und die Vögel.
 Es war ein warmer Morgen. Wir haben gefrühstückt.
 Beim Frühstück haben wir Pflichten verteilt. Erst die Arbeit, dann das Vergnügen.

9. Написати початок чи кінець до тексту

1a. Написати кінець історії.

Мета: розвивати креативне мислення, вчитися застосовувати здобуті знання на практиці.

Ich hatte vor kurzem ein ungewöhnliches Abenteuer.
 Ich war mit meinem Hund im Park spazieren und sah plötzlich ....

1b. Написати початок історії

.....Der Junge kehrte sehraufgeregt nach Hause zurück.

Beim Abendessen erzählte er seinen Eltern von seinen Abenteuern und ging dann glücklich in
 s Bett.

10. Складання тексту по прикладу

1. Напишіть текст, користуючись прикладом.

Meta: запам'ятовувати правила етикету, основні вимоги до структури тексту, вчитися писати тексти різних видів.

LieberPeter!

DasneueJahrkommtfrühgenug.

DiesesJahrkönnenwirdasneueJahrgemeinsamfeiern! Mamahatmirerlaubt,
füreinpaarTagezudirzukommen.WirkönnenzusammenVideospielespielen,
FilmeschauenundneueMarkenaustauschen.

Bisbald!

MitBG

Vika

11. Написати короткі тези до тексту

Meta: вчитися аналізувати текст, виокремлювати головне, коротко записувати у вигляді нотатків.

NeujahrsteinermeinerLieblingsfeiertage.

UnsereFamiliebeginntinderRegelabdem 25. Dezember,
sichaufdasJahresendevorzubereiten. WirdekorierendieWohnung,
hängenGirlandenundNeujahrsdekoauf,
kaufenundschmückendenWeihnachtsbaumundkaufenauchEssenfürdenNeujahrstisch.
MeineSchwesterundichglaubenandenWeihnachtsmannundfreuenunsjedesJahr,
ihnzubesuchen.

Jederliebt das neue Jahr auch sehr, weil es ein Feiertag ist,
für den jeder Geschenke bekommt.

Letztes Jahr habe ich unter dem Baume eine schöne Puppe und einen warmen Pullover gefunden.
Dieses Jahr habe ich dem Weihnachtsmann einen Brief geschrieben und ihn gebeten,
mir ein neues Handy zu schenken.

12. Написати свою думку, щодо тексту

Мета: вчитися виражати свою думку, обґрунтовувати її, структурувати, використовувати здобуті знання на практиці.

Das Leben eines jeden Menschen hängt davon ab, wer und was ihn umgibt. Gegenwärtig leidet die Umwelt aufgrund der aktiven Entwicklung von Wissenschaft und Technologie, der Expansion der Industriestärke.

Der moderne Mensch versteht die Folgen der Naturzerstörung immer noch nicht vollständig, deshalb werden in großen Mengen Wälder, verschmutzen Wasser und die Atmosphäre.

Auf der ganzen Welt werden ständig spezielle Programme zur Begrünung des Planeten geschaffen, die in Zukunft helfen sollen, die Luft von Schadstoffen aus Fabriken zu reinigen. Viele Menschen glauben, dass nur Menschen mit besonderer Bildung helfen und die Natur schützen können, aber tatsächlich spielt jedervon uns eine wichtige Rolle bei der Rettung unseres Planeten.

Tatsächlich ist es nicht schwer, das Gleichgewicht der Natur wiederherzustellen, wenn jeder mindestens einen Baum pflanzt, wird sich die Situation auf dem Planeten erheblich verbessern. Aber leider gibt es nicht so viele Leute, die dieser Meinung zustimmen.

Und wenn wir uns in naher Zukunft nicht mehr um die Natur kümmern, sondern nur Schaden nehmen, dann wird der Planet zugrunde gehen und wir werden mit ihm sterben.

Також був створений конспект заняття, у якому наведені деякі з вправ на формування письмових навичок. Конспект орієнтований на дітей віком від 11 років, які вже попередньо вивчали тему «Друзі» та мають необхідний

словниковий запас та граматичні знання. Заняття було орієнтоване на повторення та узагальнення матеріалу.

Тема: Друзі

Мета: комунікативна: вчити розповідати та писати зв'язний текст про свого друга, його характер та способи спільного дозвілля.

Розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, дрібну моторику кисті руки, спостережливість.

Виховна: виховувати зацікавленість до вивчення німецької мови, самостійність, наполегливість, добре ставлення до оточуючих.

Практична: повторити лексику до тем «Друзі»; повторити правила використання граматичної структури *weil*.

Підручник: АВ. Hueber[Hueber, 2014]

I. Організаційна частина

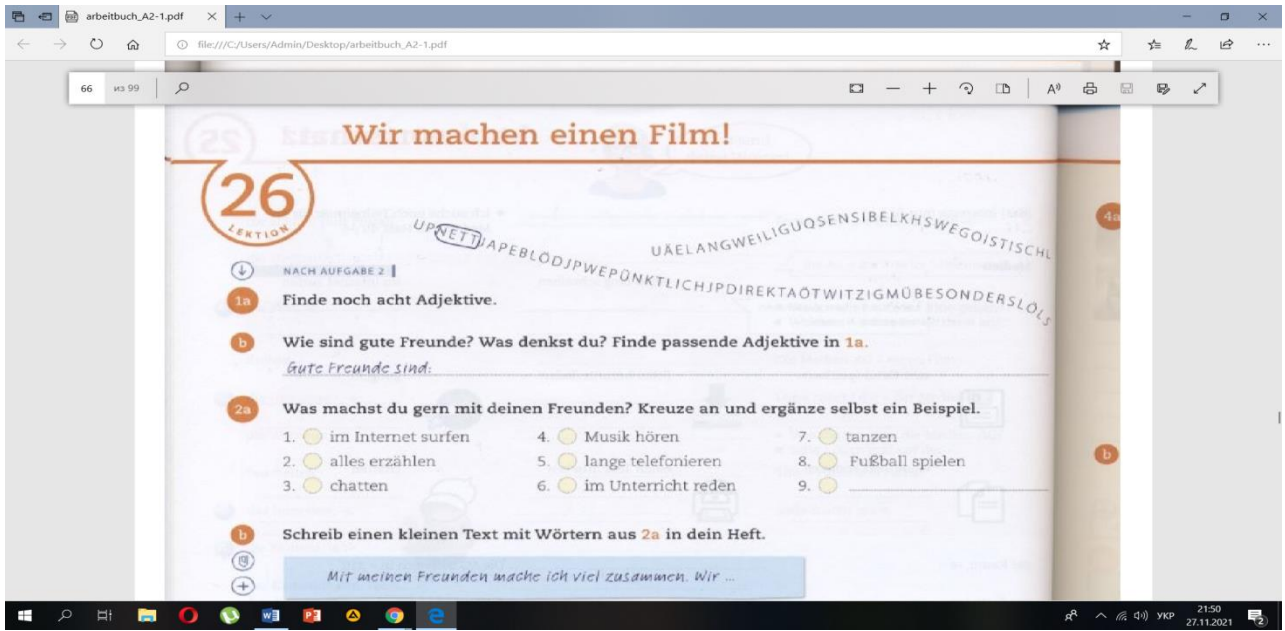
1. Привітання.

2. Оголошення теми, мети заняття.

II. Основна частина

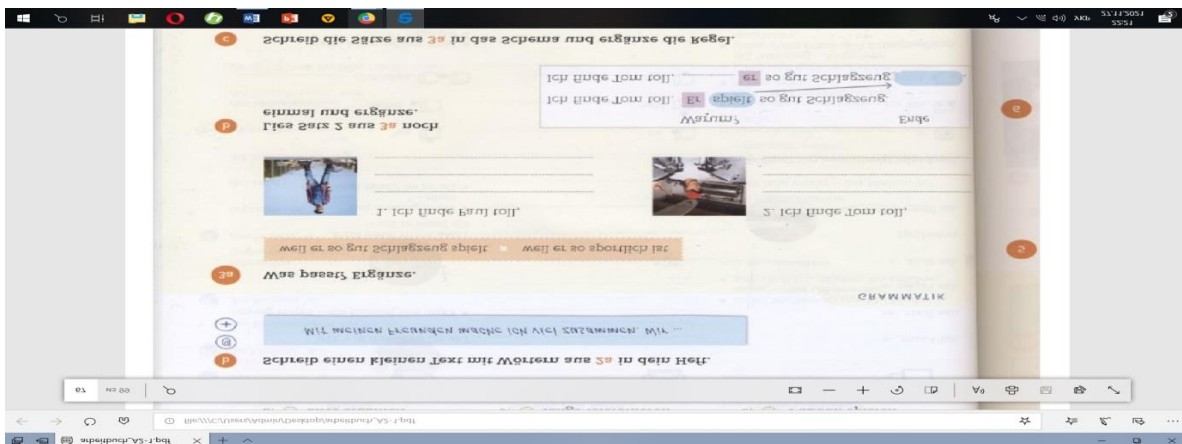
1. Розвиток навичок мовлення. Розповідь про найкращого друга (ім'я, вік, інтереси, характер).
2. Повторення лексичних одиниць з теми «Характер». Виконання вправи 1а с.68 на малюнку 2.2.3

Малюнок 2.2.3

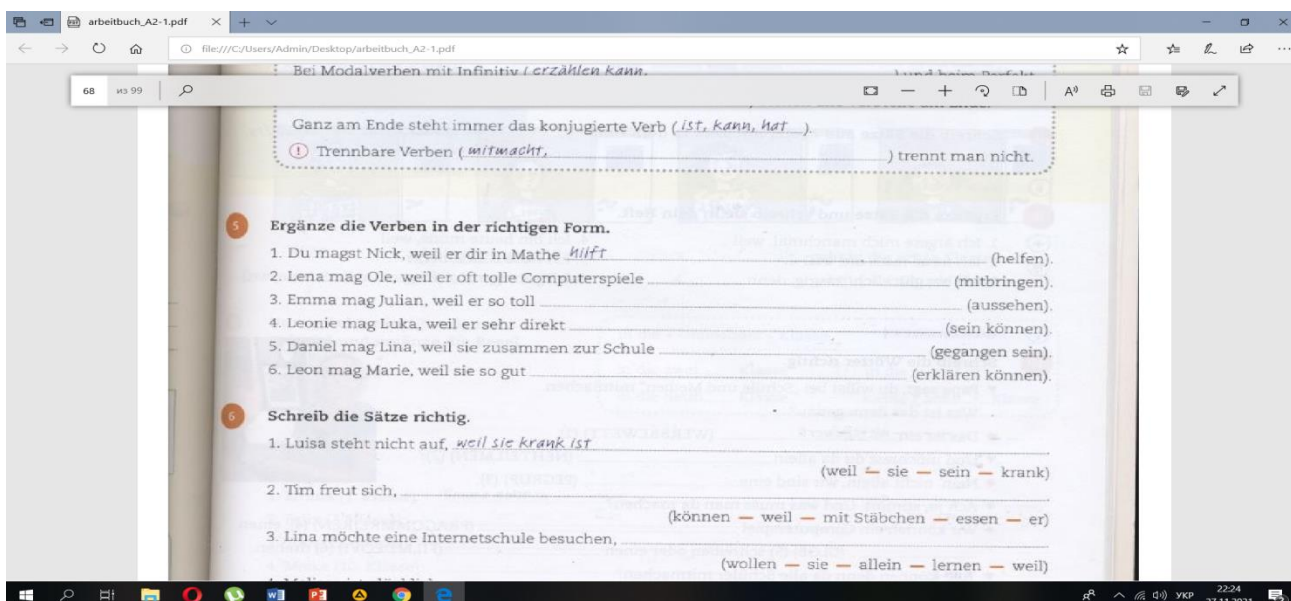

3. Повторення лексичних одиниць з теми «Дозвілля». Виконання вправи 2а. с.68 на малюнку 2.2.3
4. Повторення правила створення речень з *weil*. Виконання вправ 3а, 5 на малюнках 2.2.4, 2.2.5 та 2.2.6

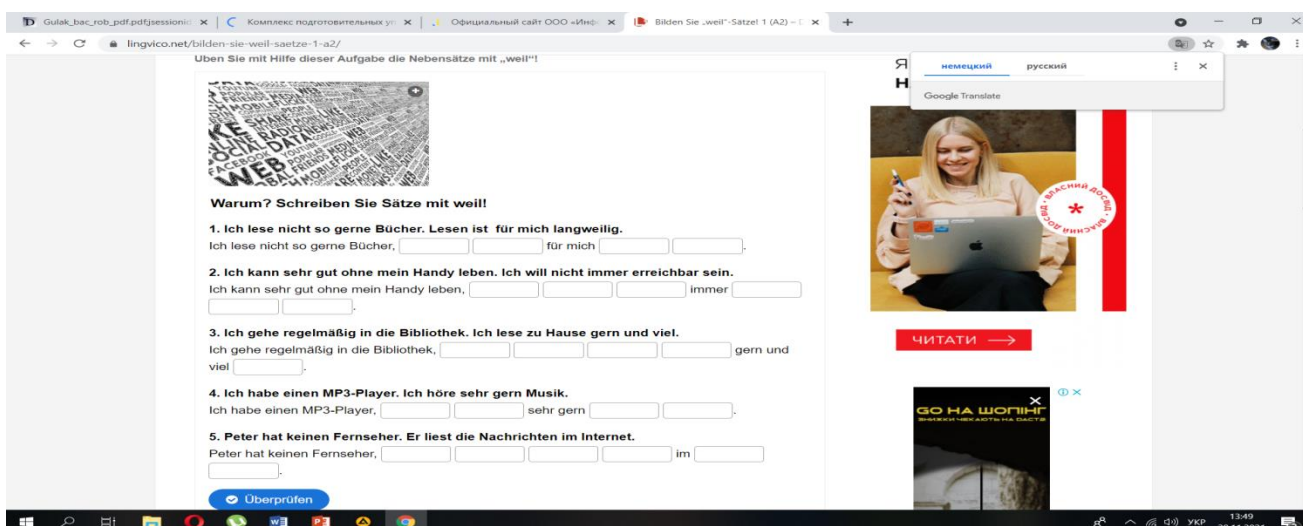
Малюнок 2.2.4

Малюнок 2.2.5

Малюнок 2.2.6

5. Представлення вимог до написання тексту.

6. Презентація текстів

III. Заключна частина

Заповнення онлайн-анкети

Для більш комфортного та ефективного проведення заняття в умовах дистанційного навчання основним засобом зв'язку став Zoom, у якому проходила конференція.

Крім цього для того, щоб більш ефективно контролювати письмову діяльність учнів був використаний сайт з онлайн-дошкою Whiteboard. На цій дошці учні мали змогу писати відповіді на різні вправи, які виконувалися протягом уроку, а також написати текст.

Також було створене невелике опитування учнів, щодо їх вражень на спеціальному сайті для опитувань, який одразу після заповнення всіма учасниками анкет, проаналізував результати та подав у вигляді схем і таблиць.

Отже, при навчанні письму слід використовувати підготовчі вправи, які мають за мету тренувати та автоматизувати певні отримані знання, а також підготуватися до виконання завдання, яке має більш високий рівень складності. Такі вправи, зазвичай, досить невеликі та націлені на відпрацювання певного правила, яке буде актуальним у найближчому майбутньому та допоможе впоратися з елементами у завданні, які без підготовки можуть викликати труднощі. Одним з кінцевих завдань під час вивчення певної теми, які можуть допомогти перевірити знання школяра у комплексі є написання тексту. Такі завдання вимагають від учня знання з граматичного, лексичного матеріалу, особистого досвіду тощо. Тому, вчитель зараніш перевіряє, на яку тему учні будуть писати текст в кінці вивчення певного розділу, які знання та навички їм задобляться і планує на один, або більше уроків підготовку до написання потрібного тексту. Це необхідно для того, щоб результати написання були більш високими, а школярі були більш підготовленими у плані знань та морально до виконання такого складного завдання.

2.4 Аналіз отриманих результатів

Було проведено одне заняття тривалістю година та двадцять хвилин для дітей від 11 до 13 років. Заняття проходило у вигляді онлайн конференції з 18.00 до 19.20. Тема уроку «DieFreunden». Головною метою даного заняття було написати текст про свого друга, охарактеризувати його та написати про спільне дозвілля. Для школярів тема була не нова, тому усі вправи були спрямовані на повторення раніше вивченого.

Протягом всього уроку діти були не дуже активні, не проявляли ініціативу. На початку заняття проводилася бесіда з учнями на тему «друг Діти мали коротко розповісти основну інформацію про свого найкращого друга, назвати ім'я, вік, інтереси. Після цього діти мали знайти у двох рядках з літер прикметники, завдання 1а на малюнку 2.2.1

Після цього було обговорення інтересів учнів та їх друзів, а також способи проведення дозвілля. У допомогу учням був список різних видів діяльності з вправи 2а (малюнок 2.2.1). На онлайн-дошці діти мали дописати свої варіанти проведення вільного часу.

Наступним кроком на уроці було повторення речень з weil. Школярі були вже знайомі з правилами утворення речень такого типу, тому вони проговорили правило і поєднавши 2 речення в одне показали, як треба утворювати речення з weil. Після цього було дано завдання, в якому було по 2 речення і їх потрібно було правильно поєднати (малюнок 2.2.2). Учні мали встановити правильний порядок слів, це завдання вони вирішили досить швидко та писали відповіді на дошці.

Після повторення необхідного граматичного матеріалу учні повинні були написати текст. Перед початком письмової діяльності були озвучені такі вимоги до тексту:

- Розмір від 11 до 13 речень;

- У тексті повинна бути логіка, речення пов'язані між собою;
- Повинен бути названий друг кілька його характеристик та спосіб проведення дозвілля;
- Обов'язкове використання слів, вивчених на уроці;
- Використання речень з конструкцією weil;
- Мав бути написаний на онлайн-дошці чи у чаті конференції.

На написання тексту давалося 15 хвилин.

Іван

Ich habe beste Freunde. Er heißt Oleg. Er ist 13 Jahre alt. Er geht zu Schule Nummer 34. Ich bin seit 11 Jahren befreundet, weil unsere Mütter befreundet waren. Mit meinem Freunden mache ich viel zusammen. Wir Fußballspielen, Computerspielen, chatten. Er ist nett, freundlich und faul. Er ist sportlich und mache Ringen

Таміла

Meine Beste Freundin heißt Nastya. Sie ist zwölf. Wir wohnen in der gleichen Straße. Und sie geht zu Schule Nummer 11. Sie ist sehr lustig und sensibel. Sie singt und spielt Klavier gern. Wir machen viel zusammen. Wir gehen spazieren fast jeden Tag. Wir gehen an viele Orte. Wir besuchen Cafés, Parks und Städte wie den Dnipro. Wir gehen auch zu unsere Häuser.

Сергій

Mein Freund heist Sergey. Er ist 14. Sein Hobby ist Basketball. Sein Lieblingsfach in der Schule ist Informatik. In seiner Freizeit spielt er Computerspiele und schaut sich Videos an.

Єва

Meine Freundin heißt Nastya. Sie ist dreiyhenyahre alt. Sie ist sehr nett. Nastya ist sportlich, weil sie Volleyball spielt. Wir lange telefonieren kann. Wir können zwei Stunden reden. Wir gehen im Park, ins Kino. Aber wir treffen uns nicht so oft, weil ich habe Englisch oder Deutsch und sie hat Englisch oder Volleyball. Ich mag meine Freundin Nastya, weil ich alles erzählen kann. Mit Nastya wir können über alles sprechen, weil wir gleiche interesse haben.

Anonym 1

Mein Freundin ist sehr interessant und nett. Auch, Sie ist puenktlich. Wir telefonieren viele. Wir haben immer was zu besprechen. Wir gehen oft in den Laden, weil er in den Nache ist. Wir auch immer treffen uns in der Shule. Wir essen anders im Park. Ich helfe ihr bei den Hausaufgabe sie hilft mir auch. Wir gehen zusammen zur Shule. Sie ist super glaube ich.

Anonym 2

Meine Freundin heisstUliana. Sie ist 14 Jahre alt. Wir lernen in den gleichen Schule. Wir koennen zusammen viel chatten und lange telefonieren, weil sie sehr besonders ist. Wir also koennen spazieren gehen, weil wir in der Naehe leben. Sie ist witzig aber sensibel. Sie ist puenktlich aber nicht viel direkt. Ich fine sie sehr nett und klug. Sie ist nicht immer intelligent aber ich auch, deshalb finde ich sie sehr gute Freundin.

Проаналізувавши тексти учнів, були виявлені такі помилки:

- Порушення порядку слів. Наприклад: .WirFußballspielen; . Wirauchimmertreffen; . Wirlangetelefonieren.

- Неправильне закінчення дієслів: Ergehen; Wirlangetelefonieren**kann**.

- Написання іменників з маленької літери: gleichenstraße; jedentag; yahrealt; gleicheinteresse

- Неправильне написання слів: dreiyhen; Nache; Shule;fine, heist

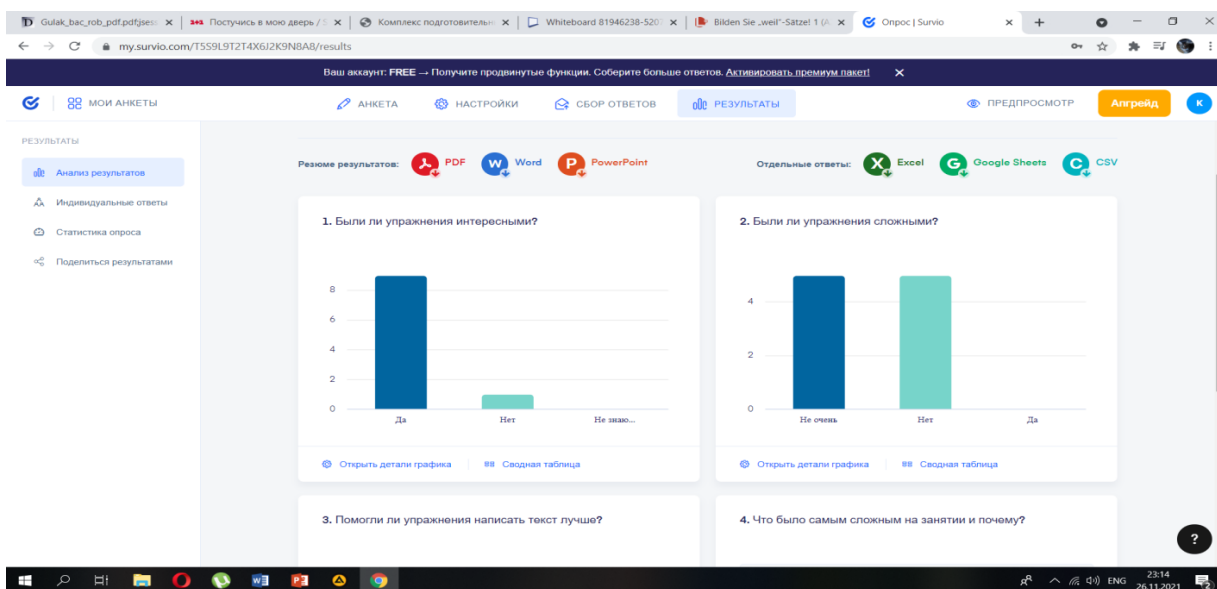
Крім того, у текстах можна спостерігати такі типові помилки, як: неправильне використання артикулів, займенників, неправильне написання речень з weil.

В кінці діти мали заповнити невелику анкету в якій були такі запитання:

1. Чи були завдання цікавими?
2. Чи були вправи складними?
3. Чи допомогли вправи краще написати текст?
4. Щобуло найскладнішим на уроці та чому?

Результати опитування показали, щомайже для всіх дітей завдання були досить цікавими (дев'ять з десяти голосів належать до відповіді «так»). На друге питання голоси розділилися навпіл, для половини учнів завдання були легкими, а для другої половини були ближче до середньої важкості. Відповіді на перші 2 запитання дивитись на малюнок 2.3.1

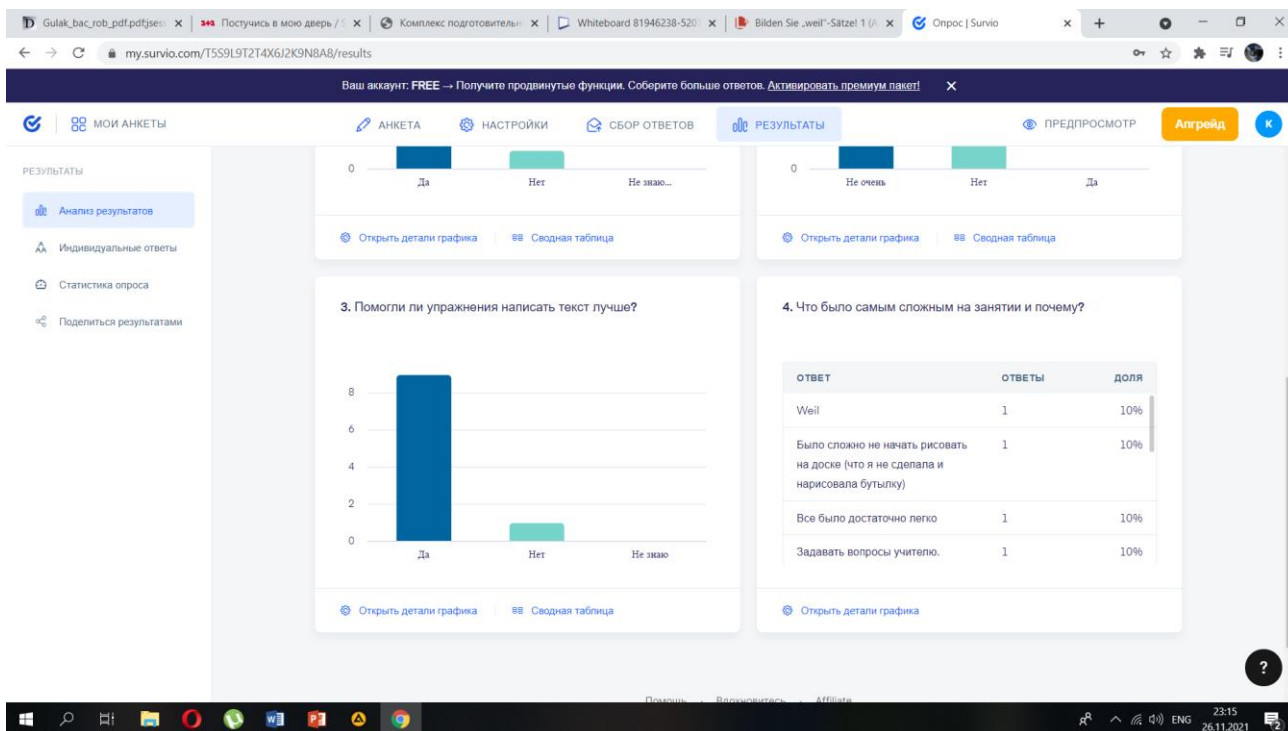
На третє запитання також більша частина учнів відповіла позитивно (9 із 10). Четверте запитання було відкритим і вимагало від учнів відповісти хоча б однією фразою.

Троє учнів написали, що найскладнішим було написання тексту, при чому не використовувати слова та граматичні конструкції, а саме правдиво описати свого друга та розповісти про дозвілля з ним.

Для одного учня проблематичними були граматичні завдання. Двоє дітей виразили думку, що на уроці все було достатньо легким.

І був один учень, у якого викликала проблеми онлайн-дошка.

Відповіді учнів нижче на малюнку 2.3.2

Отже, аналіз проведеного заняття показав, що для більш ефективного повторення та втоматизації знань слід використовувати вправи, засновані на досвіді учнів та пов'язані з їхніми інтересами. У випадку з заняттям основною темою були друзі, тому діти охоче поступово розповідали про них виконуючи заплановані вправи. Це допомогло їм наперед продумати основні речення та структуру тексту, які учні змогли використати. Крім того, при застосуванні різних можливостей інтрнету (навчальні програми, онлайн-дошки, ігри) інтерес школярів до заняття підвищується і вони становляться більш сконцентрованими. Тому, хоч навчальний процес на відстані більш важко та енергозатратно організувати, але з'являються можливості для більш комфортного та ефективного навчального процесу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Після виконання поставлених задач, були отримані такі результати:

Формування навичок письмової діяльності на уроках німецької мови на середньому етапі навчання є актуальною темою для обговорення та дослідження.

Письмо – засіб навчання іноземній мові і є одним з найскладніших видів мовленнєвої діяльності. Письмове мовлення являє собою фіксацію у вигляді графічних образів думок і комунікативних цілей. Воно включає в себе аналіз слова, співвіднесення кожного звуку з графічним образом і фіксація літери на папері.

Однією з глобальних проблем сучасних школярів є дисграфія, тобто проблеми з освоєнням письмової діяльності, а також відставання у розвитку. Іншими проблемами сучасних школярів є невміння чітко формулювати думку та фіксувати її. Крім того, існують проблеми з запам'ятовуванням графічного образу літери.

На середньому етапі навчання у школярів поступово змінюються пріоритети та коло спілкування. Діти починають більше асоціювати себе із дорослими та цінують, коли їм дають змогу зробити щось самостійно. В цей період рекомендується давати учням можливість проявити себе, давати більше креативних та самостійних завдань.

Одними з найефективніших засобів формування навичок письмового мовлення є вправи, які є регулярно повторюваними діями, метою яких є відпрацювання певних аспектів мовлення. Вони є невід'ємною частиною оволодіння писемним видом мовлення. Вправи та завдання можуть бути націлені на конкретні аспекти письмової мови, а можуть бути перевіркою отриманих раніше знань. У першому випадку це підготовчі вправи, які мають за

головну мету відпрацювання певного правила і виконуються системно, поступово підвищуючи складність. А у другому випадку – це написання текстів, які вимагають зосередженості та використання знань. Було виявлено, що написання тексту на високому рівні є досить складною задачею без попередньої підготовки, тому перед написанням тексту слід виділити час для повторення тих правил і конструкцій, які зустрінуться у тексті.

Було виявлено, що вправи, які носять більш особистий характер, або направлені на ті теми, які цікаві учням, сприймаються більш позитивно та виконуються більш охоче. Що стосується невеликих вправ, які направлені на відпрацювання конкретного правила, то деякі з них мають містити креативні елементи, щоб діти могли проявити себе та написати про себе. Наприклад: письмові відповіді на запитання, щодо улюблених тварин, хобі; змінення речень у відповідності до своєї біографії.

У випадку з текстами, то школярі більш охоче пишуть тексти, в яких вони мають виразити своє ставлення до чогось, виділити недоліки та переваги якогось явища, розповісти про якусь подію зі свого життя. Усі завдання, які спрямовані на особистий досвід мають кращий результат і мотивують дітей більш старанно та наполегливо вивчати іноземні мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабинская П. К., Леонтьева Т. П., Андреасян И. М. Практический курс методики преподавания иностранных языков: английский, французский, немецкий: учеб. пособие / 2-е изд., стер. - Минск : ТетраСистемс, 2003. - 285 с.
  2. Бенедиктов Б.А. Психология овладения иностранным языком / Б.А. Бенедиктов. - Минск: Сфера 2014. - 320 с.
  3. Бим И.Л. Теория и практика обучения иностранному языку в средней школе. - М.: Просвещение, 2005. - 248 с.
  4. Гальскова, Н.Д. Теория обучения иностранным языкам : лингводидактика и методика : учебное пособие для студентов, обучающихся по специальности "Теория и методика преподавания иностранных языков и культур" / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. - 6-е изд., стер. - Москва : Академия, 2009, 333 с.
  5. Гальскова, Н.Д. Методика обучения иностранным языкам: учеб. пособие / Н.Д. Гальскова, А.П. Василевич, Н.В. Акимова. – Ростов н/Д: Феникс, 2017. – 350 с.
  6. Гез, Н.И. Взаимоотношения между устной и письменной формами коммуникации / Н.И. Гез // Иностранные языки в школе. – 1966, №2, 2-9 с.
  7. Демьяненко, М.Я. Основы общей методики обучения иностранным языкам / М.Я. Демьяненко, К.А. Лазаренко, С.В. Кислая. – Киев: Высш. шк., 1976, 157 – 167 с.
  8. Дорофеева С.А., Трауготт Н.Н. Нарушение письма у больных с афазией // Методы изучения и преодоления речевых расстройств. СПб. 1994, 119-130 с.
  9. Зеньковський В. В. Психологія дитинства. — Берлін, 1923, 279 с; (Перевидання: сербською і польською мовою — 1955; російською: — М.: Школа-Пресс, 1995. 334 с.)

10. Ильин Е.П. Психомоторная организация человека. СПб: Питер, 2003, 384 с.
11. Искрин С.А. Моделирование ситуаций общения в процессе обучения письму на иностранном языке / С.А. Искрин. -2014. - 99 с.
12. Клычникова З.И. Психологические особенности обучения письму на иностранном языке. - М.: ДиК, 2007. - 229 с.
13. Колкер Я.М. Практическая методика обучения иностранному языку. / Колкер Я.М. - М.: Академия, 2013. - 112 с.
14. Комков М.Ф. Методика преподавания иностранных языков / М.Ф.Комков. - Минск, 2015. - 78 с.
15. Конышева А.В. Современные методы обучения иностранному языку – Минск: ТетраСистемс 2003. С. 175
16. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей (диагностика, коррекция, предупреждение): Учебно-метод. Пособие - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб: МиМ, 1997. - 283 с.
17. Куклев, В. А. Электронное обучение с помощью мобильных устройств в любое время и в любом месте / В. А. Куклев. – Ульяновск: УлГТУ, 2009. 356 с.
18. Кулагина И.Ю. Возрастная психология: развитие ребенка от рождения до 17 лет / Ун-т Рос. акад. образования. – 5-е изд. – М.: Изд-во УРАО, 1999. С.175
19. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. пос. / В.М.Кухаренко, О.В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. Харків: НТУ «ХП», «Торсінг», 2002. С. 320
20. Леонтьев А. Н. Психологические вопросы сознательности учения // Известия АПН РСФСР. — М., 1947. — Вып. 7. С. 3-40
21. Лурия А.Р. Речь и развитие психических процессов у ребенка. – Москва: АПН РСФСР, 1956. С. 93

22. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков: Учеб. пособие для филол. фак. вузов / М.: Высш. школа, 1981. 159 с.
23. Махмутов М. И. Проблемное обучение: основные вопросы теории. — М.: Педагогика, 1975. 368 с.
24. Маслыко Е.А., Бабинская П.Н. Настольная книга преподавателя иностранного языка. - М.: Просвещение, 1991. 88 с.
25. Мильруд Р.П. Актуальные проблемы методики обучения иностранным языкам // Иностранные языки в школе. 2006. № 9. С.20-21.
26. Миротлюбив А. А. Специфика обучения грамматике и фонетике иностранного языка.—М.: МИОО, 2005. С. 345
27. Обучение письму на иностранном языке: назревшая необходимость / под.ред. В.В.Бондарева. - М.: Наука, 2016. 211 с.
28. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в средней школе. - М.: Просвещение, 2006. - 256 с.
29. Пассов Е. С. Основные вопросы обучения иностранной речи – Воронеж: Воронежский гос. пед. институт, 1974. 164 с.
30. Полат Е. С. Интернет на уроках иностранного языка. ИЯШ. 2001, № 2. С. 14 – 19.
31. Рогова Г.В., Рабинович Ф.М., Сахарова Т.Е. Методика обучения иностранным языкам в средней школе М.: Просвещение, 1991. 287 с.
32. Рогова, Г.В. Методика обучения иностранным языкам в школе / Г.В. Рогова, Ф.М. Рабинович, Т.Е. Сахарова. – М.: Просвещение, 1991. 287 с.
33. Стариков А. М. Развитие коммуникативной компетенции учащихся как катализирующий фактор обучения иностранному языку в средней школе. Молодой ученый. 2017. №46. с. 314-317
34. Современные теории и методики обучения иностранным языкам / под.ред. Л.Г.Кузьминой. - М.: Экзамен, 2014. 320 с.

35. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций. Пособие для студентов пед. вузов и учителей. — М.: Просвещение, 2002. 239 с.
36. Сысоева Е.А. Формирование коммуникативной компетенции в письменной речи при обучении иностранным языкам / Е.А. Сысоева // Иностранные языки в школе. 2017. № 5. С.15 - 16.
37. Филатова В.М. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе / В.М.Филатова. - Ростов - на - Дону.:Издательство « Феникс», 2007. 232 с.
38. Хуторской А. В. Интернет в школе. Практикум по дистанционному обучению. — М.: ИОСО РАО, 2000. 304 с.
39. Хэгболдт, П. Изучение иностранных языков [Текст] / П.Хэгболдт — М.: 1963. — 250 с.
40. Цели обучения иностранному языку. / Под ред. Е. И. Пассова, Е. С. Кузнецовой. — Воронеж: Интерлингва, 2002. — ч.1. с. 40
41. Шатилов С.Ф. Обучение иностранному языку в средней школе. - СПб.: Каро, 2009. 245 с
42. Щукина А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов. – М.: Филоматис, 2004. С. 416
43. Щукин А. Н. Учебное пособие «Методика обучения речевому общению на иностранном языке». – М.: Филоматис, 2004. С. 398
44. Эльконин Д. Б. Развитие устной и письменной речи. М.: Интор, 1998. 112 с.
45. Утробина А.А. Методика преподавания и изучения иностранного языка /А.А.Утробина. - М.: Приор - издат, 2016. 212 с.
46. Якиманская И.С. Технология личностно-ориентированного обучения в современной школе. - М.: Сентябрь, 2006. - 176 с.

47. Baurmann, Jürgen: Schreiben – Überarbeiten – Beurteilen, EinArbeitsbuchzurSchreibdidaktik, Seelze-Velber: KallmeyerinVerbindungmitKlett. 2006. S. 168
48. Bilden Sie die weil Sätze. URL:<https://lingvico.net/bilden-sie-weil-saetze-1-a2/> (дата звернення 29.11.21)
49. BIMMEL, Peter / RAMPILLON, Ute. LernerautonomieundLernstrategien.Fernstudieneinheit 23. München, Goethe-Institut. 2000. S. 208
50. Bohn, Rainer: „SchriftlicheSprachproduktion“, in: Helbig, Gerhard/ Götze, Lutz/Henrici, Gert/ Krumm, Hans-Jürgen (Hrsg.): DeutschalsFremdsprache. EininternationalesHandbuch (HSK, 19.2), Berlin, NewYork: deGruyter, 2001. s. 921-931.
51. Böttcher, Ingrid: ZudenMethodendeskreativenSchreibens. In: Böttcher, Ingrid(Hg.): KreativesSchreiben. Berlin, 2008. s. 9–20.
52. Bühler, Ch. DasSeelenlebendesJugendlichen. VersucheinerAnalyseundTheoriederpsychischenPubertät. Jena. 1922. S. 211
53. Edmondson, Willis/House, Juliane: EinführungindieSprachlehrforschung, TübingenundBasel : A. Fracke. 2000. S. 258-261
54. Fritz, Gerd: BessereTexteschreiben. ÜberlegungenzurTextqualität ausderSichteinerdynamischenTexttheorie. In: SpracheundLiteratur, Jg. 39, H. 102, 2008. S. 75-105.
55. Girgensohn, Katrin/Sennewald, Nadja: Schreibenlehren, Schreibenlernen. EineEinführung. Darmstadt: WBG. 2012. S. 136
56. Grotjahn, Rüdiger/Kleppin, Karin (2015): Prüfen, Testen, Evaluieren. München: KlettLangenscheidt. (= DeutschLehrenLernen 7). S. 176
57. Hueber: Beste Freunde. Deutsch für Jugendliche (Arbeitsbuch). Himmer AG, Augsburg. München. 2014. S. 100

58. Huneke, Hans-Werner / Steinig, Wolfgang: Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung. Berlin. 2004. S. 304
59. HUNEKE, Hans-Werner / STEINIG, Wolfgang: Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung. 5. Auflage. Berlin, Erich Schmidt Verlag. 2010. S. 339
60. Kast, Bernd: Fertigkeit Schreiben. Fernstudieneinheit 12, Berlin: Langenscheidt. 1999. S. 232
61. NEUNER, Gerhard / HUNFELD, Hans: Methodendes fremdsprachlichen Unterrichts. Eine Einführung. Fernstudieneinheit 4. Kassel, Langenscheidt. 1993. S. 182
62. Pawłowska, Agnieszka: Zur Bedeutung des fremdsprachlichen Schreibens. Einige Überlegungen aus der Theorie und Praxis des DaF-Unterrichts auf der Fortgeschrittenenstufe. In: Glottodidactica XXXIX/1, 2012. s. 69–79.
63. Pawłowska, Agnieszka: Zum fremdsprachlichen Schreiben vor dem Hintergrund der einzelnen Sprachfertigkeiten am Beispiel des Deutschunterrichts auf der Fortgeschrittenenstufe. In: Acta Neophilologica 2, (in Druck). 2013. S. 75-87
64. Piaget, J. «Le jugement moral chez l'enfant», 1932. S. 334
65. Portmann, Paul R. : Schreiben und Lernen. Grundlagender fremdsprachlicher Schreibdidaktik. Tübingen: Max Niemeyer Verlag. (= Reihe Germanistische Linguistik). 1991. S. 305-322
66. Portmann-Tselikas, Paul, R. Sprachförderung im Unterricht, Handbuch für den Sach- und Sprachunterricht in mehrsprachigen Klassen, Zürich: Orell Füssli. 1998. S. 141
67. Rico, Gabriele: Garantiertes Schreiben lernen: sprachliche Kreativität methodisch entwickeln – ein Intensivkurs (auf der Grundlage der modernen Gehirnforschung). Reinbek bei Hamburg. 2004. S. 312

68. Schurf, Bernd/Biermann, Heinrich (Hg.): Texte, Themen und Strukturen. Deutschbuch für die Oberstufe. Berlin: Cornelsen Verlag. 1999. S. 528

69. Steiner, Anne: Anders schreiben lernen: von der Gegenwart zur Zukunft des Schreibunterrichts – ein Konzept zur Entwicklung und Förderung schreibstrategischer Kompetenzen in der Sekundarstufe. Baltmannsweiler. 2007. S. 182

70. Survio.com. URL: <https://my.survio.com/T5S9L9T2T4X6J2K9N8A8/builder>

(дата звернення 29.11.21)

ДОДАТКИ

Додаток А.1.1

Порівняльна характеристика усного та письмового мовлення

Усне мовлення	Письмове мовлення
Співрозмовники часто обмежені у часі під час процесу мовлення, тому вони концентрують увагу на змісті розмови.	Автор письма часто не має обмежень у часі, тому продумує, як зміст, так і форму свого тексту
Для того, щоб зробити мовлення більш виразним людина використовує міміку, жести, інтонацію, паузи тощо	У людини, яка пише текст немає можливості передати у письмі невербальні засоби мовлення. Тому, щоб зробити текст більш виразним та емоційним спеціально добираються порядок слів, пунктуація, стилістичні прийоми.
Використовуються короткі, нескладні вирази.	Використовуються більш складні синтаксичні вирази
Через обмеження у часі у мовленні спостерігається спонтанність, це не дає змогу продумувати своє мовлення на довгий термін. Присутні різні кліше, відступи від запланованого.	Автор тексту має змогу детально продумати, що писати, тому письмо побудовано логічно та має чітку структуру. Він має змогу обирати необхідну лексику, граматичні структури, користуватися додатковою

	літературою та словниками.
Людина може бачити реакцію свого співрозмовника та відповідно на неї реагувати. Для цього він використовує повтори, різкі зміни тем, змінювати темп мовлення, а також скорочення.	Не слід використовувати повтори. Потрібно чітко та логічно будувати мовлення. Автор тексту може спробувати реакцію читача, тому твір має бути чітким та аргументованим.

Продовження додатку А.1.1

Додаток Б.1. 2

*Навички оволодіння письмом та письмовим мовленням**Таблиця 1.2.*

Навички навчання письмовій діяльності	Труднощі, викликані при оволодінні навичками письма	Вправи для оволодіння письмом
Графічні	<ul style="list-style-type: none"> -Написання букв та словосполучень, які означають різні звуки; -Відмінності у написанні друкованих та прописних літер, а також великих та малих; -Відмінності у написанні букв у рідній та іноземній мовах; -Наявність синонімічних літерних позначень 	<ul style="list-style-type: none"> -Написання літер, словосполучень, слів, які дані у прописах або друкованому зошиті; -списування словосполучень та речень; -самодиктант (запис тексту по пам'яті та самостійна перевірка написаного)

каліграфічні	-відмінності між алфавітами на рідній та іноземній мові; - невідповідність звуків та літер між різними мовами	-підкреслювання графем; -списування
Пунктуаційні	Невідповідність місцеположення розділових знаків у рідній мові та іноземній	- поставити розділові знаки (усі слова написані з маленької літери); - де потрібно, поставити кому;
Лексичні та граматичні	-багатозначність слів; - різноманітність способів словоутворення; -різний порядок слів; - потреба у вживанні артикль; -відсутність залогу у рідній мові (наприклад werden); -більш чіткий розділ часових форм та особливості їх використання	Вправи для лексичних навчок: тексти з пропусками; добір синонімів до заданого слова; закреслення зайвого слова у списку; лексичні кросворди об'єднання слів у пари за завданням Вправи для граматичних навчок:

		<p>поставити дієслова у потрібному часі; поставити у реченнях правильні прийменники;</p>
композиційні	<p>-Різна структура у творів та текстів на рідній та іноземній мові;</p> <p>- можливе порушення логіки між реченнями.</p>	<p>- написати твір за зразком;</p> <p>- відновити текст, поставивши його частини у логічній послідовності;</p> <p>- розділити текст на частини;</p> <p>- придумати назву до тексту.</p>

Продовження додатку Б.1.2

Додаток В.2.2

*Вправи для творчого письма**Таблиця 2.2*

Вид вправи	Характеристика	Види робіт
Твір	Письмове завдання, у якому учень має виразити свої думки, емоції, ставлення до певного питання. Все це засновано на життєвому досвіді школяра. Твір є найбільш ефективною формою для вираження	-стаття -рецензія -аргументи за та проти -вираження власної думки -аналіз та шляхи вирішення проблеми

	думок.	
Анотація	Короткий переказ письмової статті, книги, лекції тощо, у письмовій формі.	Анотація до статей, оповідей тощо
Диктант	Написання диктанту має творчий характер. Особливість полягає у тому, що учні записують інформацію, яку сприйняли з допомогою слуху або зору.	-індивідуальний творчий -репродуктивний -парний творчий -колективний творчий
Письмо	Щоб написати письмо коректно треба знати: - формули етикету (привітання, вдячність, прохання про додаткову інформацію, прощання) - правила оформлення іншомовного письма, в тому числі, як оформлювати конверт - знання правил орфографії та пунктуації	- офіційне - неофіційне - вдячність - вибачення - вітання - скарга - резюме - замовлення - запит - відказ - запрошення
Виклад	Переказ прослуханого або прочитаного тексту,	- виклад теле- або радіопередачі;

	або відео	- виклад газетної замітки або статті; - переказ тексту у формі листа другу;
Реферування	Аналіз тексту та виділення з нього основної інформації з письмовим викладом.	- Реферат-резюме; - Реферат-огляд; - Реферат-опис

Продовження додатку В.2.2

Додаток Г

Конспект заняття з німецької мови

Тема: Друзі

Мета: комунікативна: вчити розповідати та писати зв'язний текст про свого друга, його характер та способи спільного дозвілля.

Розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, дрібну моторику кисті руки, спостережливість.

Виховна: виховувати зацікавленість до вивчення німецької мови, самостійність, наполегливість, добре ставлення до оточуючих.

Практична: повторити лексику до тем «Друзі»; повторити правила використання граматичної структури weil.

I. Організаційна частина

1. Привітання.

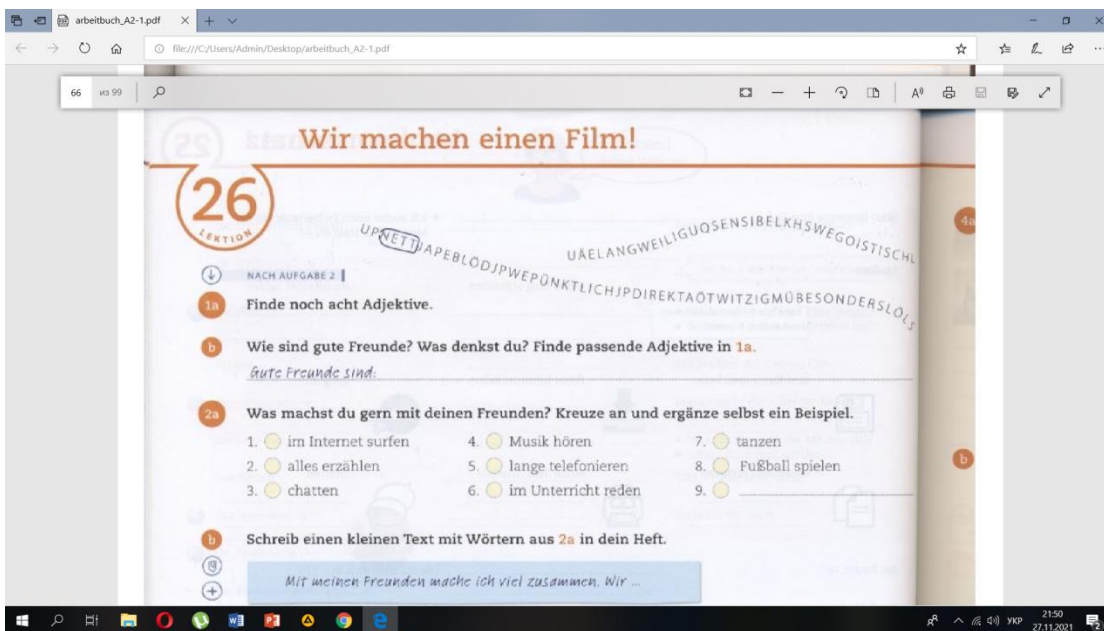
2. Оголошення теми, мети заняття.

II. Основна частина

1. Розвиток навичок мовлення. Розповідь про найкращого друга (ім'я, вік, інтереси, характер).

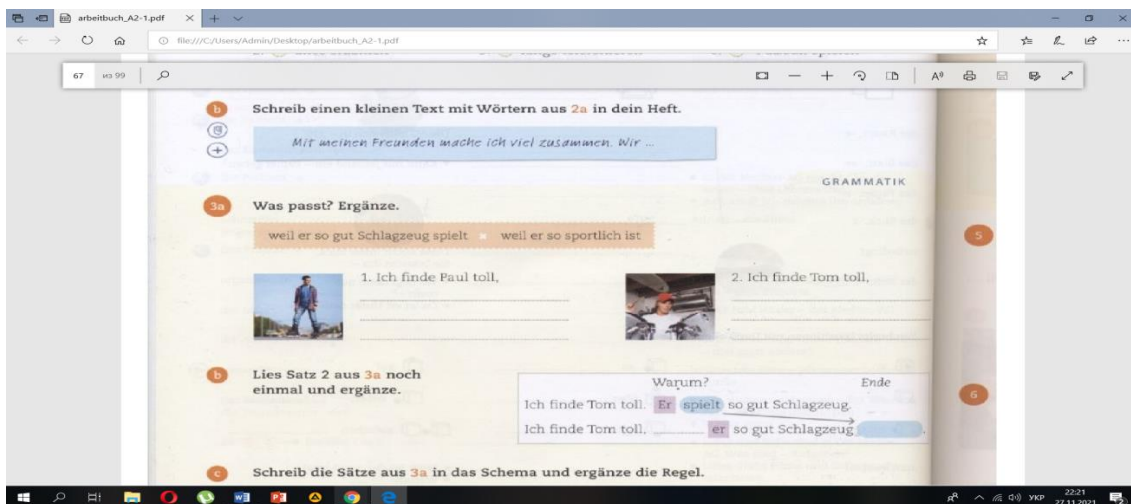
2. Повторення лексичних одиниць з теми «Характер».
Виконання вправи 1a с.68 на малюнку 2.2.3

Малюнок 2.2.3

3. Повторення лексичних одиниць з теми «Дозвілля». Виконання вправи 2а. с.68 на малюнку 2.2.3
4. Повторення правила створення речень з weil. Виконання вправ 3а, 5 на малюнках 2.2.4, 2.2.5 та 2.2.6

Малюнок 2.2.4

Продовження додатку Г

Малюнок 2.2.5

Bei Modalverben mit Infinitiv (erzählen kann...)

Ganz am Ende steht immer das konjugierte Verb (*ist, kann, hat*...).

Trennbare Verben (*mitmacht*, ...) trennt man nicht.

5 Ergänze die Verben in der richtigen Form.

- Du magst Nick, weil er dir in Mathe *hilft* (helfen).
- Lena mag Ole, weil er oft tolle Computerspiele (mitbringen).
- Emma mag Julian, weil er so toll (aussehen).
- Leonie mag Luka, weil er sehr direkt (sein können).
- Daniel mag Lina, weil sie zusammen zur Schule (gegangen sein).
- Leon mag Marie, weil sie so gut (erklären können).

6 Schreib die Sätze richtig.

- Luisa steht nicht auf, *weil sie krank ist* (weil - sie - sein - krank)
- Tim freut sich, (können - weil - mit Stäbchen - essen - er)
- Lina möchte eine Internetschule besuchen, (wollen - sie - allein - lernen - weil)

Малюнок 2.2.6

Gulak_bac_rob_pdfjsessionid: x | Комплекс подготовительных у... | Официальный сайт ООО «Ин... | Bilden Sie „weil“-Sätze 1 (A2) - I... x

lingvico.net/bilden-sie-weil-saetze-1-a2/

Üben Sie mit Hilfe dieser Aufgabe die Nebensätze mit „weil“!

Warum? Schreiben Sie Sätze mit weil!

- Ich lese nicht so gerne Bücher. Lesen ist für mich langweilig.
Ich lese nicht so gerne Bücher, _____ für mich _____.
- Ich kann sehr gut ohne mein Handy leben. Ich will nicht immer erreichbar sein.
Ich kann sehr gut ohne mein Handy leben, _____ immer _____.
- Ich gehe regelmäßig in die Bibliothek. Ich lese zu Hause gern und viel.
Ich gehe regelmäßig in die Bibliothek, _____ gern und viel _____.
- Ich habe einen MP3-Player. Ich höre sehr gern Musik.
Ich habe einen MP3-Player, _____ sehr gern _____.
- Peter hat keinen Fernseher. Er liest die Nachrichten im Internet.
Peter hat keinen Fernseher, _____ im _____.

Überprüfen

немецкий русский

Google Translate

ЧИТАТИ →

ГО НА ШОПІНГ
ВІВЖИ ЧЕКАЮТЬ НА ДАСТЕ

Продовження додатку Г

5. Представлення вимог до написання тексту.

6. Презентація текстів

III. Заключна частина

Заповнення онлайн-анкети

Додаток Д

Твори про друга учнів

Іван

Ich habe beste Freunde. Er heißt Oleg. Er ist 13 Jahre alt. Er geht zu Schule Nummer 34. Ich bin seit 11 Jahren befreundet, weil unsere Mütter befreundet waren. Mit meinem Freunden mache ich viel zusammen. Wir Fußballspielen, Computerspielen, chatten. Er ist nett freundlich und faul. Er ist sportlich und mache Ringen

Таміла

Meine Beste Freundin heißt Nastya. Sie ist zwölf. Wir wohnen in der gleichen Straße. Und sie geht zu Schule Nummer 11. Sie ist sehr lustig und sensibel. Sie singt und spielt Klavier gern. Wir machen viel zusammen. Wir gehen spazieren fast jeden Tag. Wir gehen an viele Orte. Wir besuchen Cafés, Parks und Städte wie den Dnipro. Wir gehen auch zu unsere Häuser.

Сергій

Mein Freund heist Sergey. Er ist 14. Sein Hobby ist Basketball. Sein Lieblingsfach in der Schule ist Informatik. In seiner Freizeit spielt er Computerspiele und schaut sich Videos an.

Єва

Meine Freundin heißt Nastya. Sie ist dreiyhenyahre alt. Sie ist sehr nett. Nastya ist sportlich, weil sie Volleyball spielt. Wir lange telefonieren kann. Wir können zwei Stunden reden. Wir gehen im Park, ins Kino. Aber wir treffen uns nicht so oft, weil ich habe Englisch oder Deutsch und sie hat Englisch oder Volleyball. Ich mag meine Freundin Nastya, weil ich alles erzählen kann. Mit Nastya wir können über alles sprechen, weil wir gleiche interesse haben.

Продовження додатку Д

Анонім 1

Mein Freundin ist sehr interessant und nett. Auch, Sie ist puenktlich. Wir telefonieren viele. Wir haben immer was zu besprechen. Wir gehen oft in den Laden, weil er in den Nache ist. Wir auch immer treffen uns in der Shule. Wir essen anders im Park. Ich helfe ihr bei den Hausaufgabe sie hilft mir auch. Wir gehen zusammen zur Shule. Sie ist super glaube ich.

Anonym 2

Meine Freundin heisstUliana. Sie ist 14 Jahre alt. Wir lernen in den gleichen Schule. Wir koennen zusammen viel chatten und lange telefonieren, weil sie sehr besonders ist. Wir also koennen spazieren gehen, weil wir in der Naehe leben. Sie ist witzig aber sensibel. Sie ist puenktlich aber nicht viel direkt. Ich fine sie sehr nett und klug. Sie ist nicht immer intelligent aber ich auch, deshalb finde ich sie sehr gute Freundin.

ZUSAMMENFASSUNG

Gesamtzahl der Seiten 90, Anzahl der verwendeten Quellen 70.

Objekt der Forschung sind die Formen und Methoden des Schreibunterrichts an Gymnasien mit unterschiedlichen Formen und Methoden.

Gegenstand der Forschung ist die Ausbildung von Schreibkompetenzen im Deutschunterricht in der Oberstufe.

Ziel der Arbeit: Erforschung und Analyse von Formen und Methoden des schriftlichen Sprachunterrichts in der mittleren Bildungsstufe.

Theoretische und methodische Prinzipien: Grundvoraussetzungen für die Ausbildung der Schreibkompetenz.

Ergebnisse: Für die effektive Gestaltung und Entwicklung der schriftlichen Rede bei Gymnasiasten ist es notwendig, sich auf ihre Erfahrungen und Interessen zu verlassen. Darüber hinaus spielen Übungen eine wichtige Rolle im Schreibunterricht, sie helfen, die Fähigkeiten der Studierenden zu automatisieren, den Lernstoff besser zu beherrschen und in der Praxis anwenden zu lernen. Ein wichtiges letztes Element des Schreibenlernens ist das Schreiben von Texten, da es sich um die schwierigste Art des Schreibens handelt, bei der die Kinder ebenso konzentriert sein und ihr gesamtes Wissen einsetzen müssen. Bevor Sie einen Text zu einem Thema schreiben, sollten Sie zunächst eine Reihe von vorbereitenden Übungen durchführen, die lexikalisches und grammatikalisches Material zum Thema enthalten.

Schlüsselwörter: Methode, Fernunterricht, Schreiben, Übung, Text.